

Naročnina za kraljevino SHS
Mesečno 40 K. Letno 480 K.
Inozemstvo:
Mesečno 50 K. Letno 600 K.
Oglasi: enostopna m m vrsta za enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLAV

Uredništvo: ulica 1/1. Telefon 360
Pavšalni franko prava: Telefon 44.
Ljubljana, je priložiti znamko a odgovor.

Vprašanje valute.

Beograd, 15. sept. Zastopniki trgovinske zbornice v Beogradu so se danes tri ure posvetovali s finančnim ministrom dr. Kumanudijem, ki se je po konferenci z zastopniki trgovinske zbornice sestel tudi z ministrom za trgovino dr. Spahom. V parlamentarnih grohli se govori, da bo naša vlada še danes način za pobijanje vseh špekulacij, ki so v kvar valuti dinarja in povzročujejo padanje naše valute. Finančni minister je predlagal, naj se ukine prosta trgovina z valutami in de-

vizami in naj se uvede najstrožja kontrola nad trgovino z valutami. Vsi ti ukrepi bodo poverjeni v izvršitev Narodni banki. Osebe, katerim bi se dokazalo, da so delale brezvestne špekulacije z valutami in so na ta način škodovala valuti dinarja, bi se takoj zaprle. Za tihotapce, ki bi nesli iz naše države našo valuto, je predvidena smrtna kazen. Uvoz luksuznih predmetov bo z novimi tarifami onemogočen, tarife za izvoz pa bodo znatno znižane.

Razmejitve v Baranji.

Beograd, 15. sept. »Tribuna« poroča, da je vzrok taki ureditvi baranjskega vprašanja, od katere trpi škoda Jugoslavija, med ostalim tudi dejstvo, da imajo nekateri člani medvezne komisije osebno interese na taki ureditvi. Angleški polkovnik Gosset ima namreč materijalne interese v pečuških premogovnikih, italijanski polkovnik pa, čigar imena časopisje dolej še ni moglo ugotoviti, ima interese v raznih tvornicah v Vilanyiju. Angleški polkovnik Grave ima rodbinsko zvezo z bivšim nadvojvodo Friderikom, ki ima v Baranji obširna posestva.

komisije za razmejitve v Baranji, naj bi se umaknile naše oblasti in čete na mejo, ki bi po njihovem tolmačenju mirovne pogodbe imela biti stalna meja z Madžarsko. Če bi se naše čete umaknile na imenovano mejo, bi izgubila država že znaten del našega ozemlja. Pri Subotici bi se morali umakniti za celih devet kilometrov proti notranjosti države. Ker pa bi imela država pri tem občutne izgube in ker bi bilo več vasi vsled take ureditve meje odsekanih od svojih hatarjev, je izdala vlada spomenico, katero pošlje zaveznikom in v kateri protestira proti tej najnovejši naredbi razmejitvene komisije.

Beograd, 15. sept. Včeraj je razpravljala vlada o zahtevah zaveznike

Italija se boji intervencije Jugoslovanov in Čehoslovakov na Madžarskem.

Rim, 15. sept. (Izv.) Konflikt med Nemško Avstrijo in Madžarsko povzroča v tukajšnjih diplomatskih krogih precejšno napetost. Z vprašanjem se je bavil včeraj tudi ministrski svet. Tukajšnji listi povdarjajo, da mora eventualno oboroženo intervencijo izvršiti le velika antanta. Vojaško posredovanje male antante tangira v prvi vrsti najbolj Italijo, ker se je bati, da bi se na ta način posrečilo Češkoslovaški in Jugoslaviji dobiti zaželjeni slovanski koridor, ki bi ga obe državi v gospodarskem oziru zelo izkoriščali. Upravičeno sme torej Italija upati, da bodo velesile antante Madžarsko popreje uklonile, čim bi nastopila mala antanta z orožjem v roki.

Dunaj, 15. sept. (Izv.) Italijanski minister zunanjih del marchese della Torretta je zapustil danes zvečer Dunaj in odpotoval v Rim. Tekom svojega bivanja na Dunaju je moral priti do prepričanja, da stoji nem.-avstr. vlada glede Zap. Ogrske na popolnoma pravilnem stališču in da se v kakoršnakoli pogajanja z Ogrsko ne more spuščati poprej, predno slednja ne izpolni svojih obveznosti po trianonski pogodbi.

Dunaj, 15. sept. (Izv.) Pogajanja velesil glede postopanja napram Madžarski trajajo še nadalje. Kot najbolj primeren se zdi način, poslati Madžarski najprvo ultimatum z zagrožitvijo prisilnih mer, nato gospodarske in končno oborožene prisilne akcije. Vendar upa antanta, da se bo Madžarska preje uklonila njihovim zahtevam, predno pride do ultimata.

Dunaj, 15. sept. Uradno se poroča: Na obeh straneh ceste Kirchschlag — Pilgersdorf približno poldrugi kilometer južnovzhodno deželne meje napravljajo tolpe zaklonišča. Ob meji južnovzhodno Kirchschlaga so naši organi s streljanjem prepodili tolpe. Pri Neudau a. d. Lafnitz južnovzhodno Hartberga je približno 20 mož broječa tolpa napadla našo poljsko stražo. Tolpo smo prepodili s streljanjem. Po izpovedi enega člana te tolpe je bil pri spopadu ranjen en madžarski častnik. Od našega pehotnega bataljona št. 11-5 je bil vojak Josip Jung usmrčen in v Kirchschlaga pokopan.

Nadvojvoda Friedrich prodaja veleposesstva, ki niso njegova last.

Pariz, 15. sept. Z ozirom na prevzete posestve bivšega avstrijskega nadvojvode Friedricha po nekem ameriškem sindikatu so dosedaj znane sledenče podrobnosti: Amerikanski sindikat je sklenil nemudoma podvzeti vse potrebne korake, da izposluje pri tozadevno prizadetih državah t. j. pri Nemški Avstriji, Češkoslovaški, Jugoslaviji in Madžarski dvignjenju sekvestra nad posestvi imenovanega nadvojvode. Sindikat stremi v prvi vrsti za tem, da pride čimprej v posest tešenskih industrijskih podjetij in uvede na istih ameriškanske produkcijske metode. Pri uve-

ljavljanju svojih zahtev se hoče sindikat juridično opirati na določbe raznih mirovnih pogodb, glasom katerih je konfiskacija privatnih posestev na ozemlju bivše avstro-ogrške monarhije nedopustna, in dokazati, da niso tu v poštev prihajajoča posestva bivšega nadvojvode Friedricha nikakoli last krota, marveč, da so izključno privatnim pritom pridobljena. Opiraje se na to, bo sindikat tudi protestiral proti državljenju dunajskega »Albertina« in istotam nahajajočih se palač nadvojvode, čeprav je avstrijska narodna skupščina izdala že tozadeven zakon.

KONCENTRIRANJE SOVJETSKIH ČET PRI PETROGRADU.

London, 15. sept. (Izv.) Glasom telegrama »Dayli Mayla« vlada v baltičkih državah veliko razburjenje radi izredno velike koncentracije rdečih čet v okolici Petrograda. Prihajajo še vedno novi transporti infanterije, konjenice, težke artiljerije in tankov. To oboroževanje sovjetske vlade spravljajo v zvezo z nedavno noto Čičerina zunanji ministrom baltičkih držav, v kateri nastopa sovjetski komisar za zunanje posle proti širjenju in podpiranju zarot v sovjetski Rusiji s strani imenovanih držav.

MOBILIZACIJA NA GRŠKEM.

Atene, 14. sept. S kraljevim ukazom je letnik 1922 poklican pod orožje, kakor tudi vsi možje, stari manj kot 40 let, ki so izza leta 1921 zadobili grško državljanstvo.

AGRARNA REFORMA.

Split, 15. sept. Včeraj jutraj so imeli posestniki zemlje zborovanje, na katerem so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti izvedbi agrarne reforme na način, kakor se agrarna reforma namerava rešiti. V tem zmislu so bile odposlane posebne brozjavke ministrskemu predsedniku Pašiču in notranjemu ministru Pribičeviću. Po zborovanju je posebno odposlanstvo izročilo obedve resoluciji pokrajinskemu namestniku Metličiču.

NORVEŠKA PRIZNALA SOVJETSKO VLADO.

Berlin, 15. sept. »Berliner Tageblatt« poroča iz Kristijanije: Norveška vlada je rusko sovjetsko vlado priznala kot vlado facto.

HABSBURŽANI SE VEDNO NE MIRUJEJO.

Praga, 15. sept. (Izv.) V Inomostu so se vršili tajni monarhistični sestanki in dogovori ogrskih, avstrijskih in nemških zastopnikov. Govorniki so povdarjali, da je Madžarska popolnoma pripravljena za proglasitev monarhije, treba je le še, da se isto izvede tudi v Avstriji. Za slednje so bili na sestanku izdelani načrti.

Shod NSS za trnovski okraj v Ljubljani.

Pri polni udeležbi in velikem navdušenju se je vršil včeraj zvečer shod krajevne organizacije NSS za trnovski okraj in sicer v gostilniških prostorih pri Sokliču. Shodu je slučajno prisotvoval tudi velezaslužni voditelj tržinskih Slovencev dr. Otokar Rybar, ki so mu zborovalci takoj ob prihodu, kakor tekem govora prirejali burne ovacije. Istotako je bil z navdušenjem pozdravljen nepotrjeni župan ljubljanski A. Pesek. Shodu je predsedoval predsednik krajevne organizacije Sever, ki je po svojem pozdravnem govoru podal besedo nar. poslancu Iv. Deržiču, kateri je predložil splošni politični položaj ter prikazal v pravi luči krivice današnjega slabega gospodar. slanja v državi. Odločno je nastopil proti izvoznikarski politiki naše agrarno-kapitalistične vlade, ki tira ljudstvo v bedo, državo pa v pogubo. Drugi govornik župan A. Pesek je razpravljal o komunalnem programu narodno-socialistične stranke ter o točkah, ki so skupne opozicijskim strankam, kot komunalna banka, mestna novičevalnica, pekarna, mlekarina itd. Ker je hotel koristiti ljubljanskemu prebivalstvu in napraviti v obč. gospodarstvu red, zato je liberalna klika nastopila proti njegovi potrditvi. Dr. Rybar se je v svojem govoru spominjal dni za časa prevrata, ko je bil ves naš narod srečen, da je po stoletnem suženjstvu dobil nacionalno svobodo, da je postal sam svoj gospodar na svoji lastni zemlji. Žal pa, da smo bili v svojem pričakovanju varani. Vajeti so dobili v roke ljudje, ki so se postavili na mesto prejšnjih pritiskačev, ki postopajo proti nam na isti način kakor bivši avstrijski zatiralci. Kar se komunistov tiče, greše, ker ne vodijo boja proti slabim gospodarjem v državi, marveč proti državi sami. To je zgrešeno. Hišo je treba izčistiti mrčesa, pa ne upeljeti jo. V boju pa moramo stati strogo na stališču zakona, kajti kdor se sam poslužuje nasprotnikovih sredstev, se ne sme pritoževati, če se tudi njemu nastavi nož na prsa. Proti slabim gospodarjem v državi je treba, da se borimo legalnim putem, kajti le, ako spoštujemo zakone in zahtevamo, da jih spoštujejo predvsem oni, ki vladajo, postanemo močni. Resnica se da sicer prikrievati in zatajevati, toda zadušiti se ne da. Moč dandanes ni v rokah vladajočih, marveč v rokah ljudstva, samo poslužiti se je mora. Govorili so nato še drugi govorniki, ki so vsi obsojali zmedeno politiko naših »državnikov«, ki povzročajo padec naše valute na inozemski borzi. Shod je odločno obsodil demokratsko gonjo proti Pesku ter se izrekel za to, da mora dobiti Ljubljana župana, ki je po volji ljudstva, ki bo delal v interesu ljudstva, če to tudi ni po godu vladajoči kliki. Predsednik Sever je shod zaključil ob pol 11. uri zvečer. Zborovalci so živahno klicali: Živijo naš župan, živijo Pesek!

PROTIČ PRIDE V SKUPŠČINO.

Zagreb, 15. sept. Dopisnik »Novosti« doznava iz krogov, ki stoje blizu Stojana Protiča, da je izjavil Protič svojim prijateljem, da pride na eno prihodnjih sej v parlament.

ZAKONSKI NAČRT O CIVILNIH DRŽ. URADNIKIH.

Beograd, 15. sept. Minister za Konstituanto in izenačenje zakonov je na podlagi členov 106 in 136 ustave sestavil komisijo, katere naloga bo, da bo izdelala zakonski načrt o civilnih državnih uradnikih. Za člane te komisije so imenovani kasacijski sodnik Vasa Petrovič, načelnik ministristva za konstituanto Andrej Dimič in načelnik finančnega ministristva Milorad Vasovič.

IZPRAZNITEV ALBANIJE.

Zagreb, 15. sept. »Narodna politika« poroča iz Beograda, da bodo ententne velesile v kratkem poslane naši vladi ultimatum za izpraznitev Albanije. Naša vojska se bo umaknila na demarkacijsko črto, ki je bila določena s pogodbo iz leta 1913.

V BOSPORU ANGLEŠKO BRODOVJE.

Pariz, 15. sept. Kakor se poroča iz Carigrada, je dospel v Bospor oddelek angleškega brodojva.

OTVORITEV GLEDALIŠČA V SPLITU.

Split, 15. sept. Dne 10. oktobra se otvori tukaj narodno gledališče. Svečane otvoritve gledališča se udeležil tudi prosvetni minister.

Policija nad možmi.

Ljubljanski »Naprej« je priobčil na uvodnem mestu članek, ki je vsega spoštovanja vreden. Slovenska morala torej še stoji. To smemo po tem članku mirnega srca konstatirati.

Z JSDS smo si nasprotniki, toda so stvari, ki segajo v bistvo človekovega življenja in bitja in takrat se vpraša, ne po stranki, ne po firmi, pač pa po človeku. Že pred časom smo zapisali, da bo vstal Slovenec in stopil v boj za poštenje. Veseli nas, da je to storila celo cela grupa. To je oster in odločen korak k našemu narodnemu ozdravetju.

All smo v upravnih državah, ali nismo. To je naš problem. In za pravno pojmovanje, za srčno sigurnost posameznega državljanja se mi borimo.

Toliko o tem.

Kljub tako jasni situaciji Peskove atere in kljub splošnemu pojmovanju cele zadeve, kot jo je prav na kratko označil »Naprej«, se je pa upal takozvani slovenski vodilni list »Slovenski Narod« (lucus a non lucendo) priobčiti sinoči k županski volitvi v Ljubljani notico, ki kaže vso zmešanost ljudi, kateri kot parasiti glojejo na slovenski zgodovinski osebi doktorja Tavčarja ter samo še vegetirajo radi tega, ker ves slovenski narod verjame, da list, ki nosi njegovo ime že 54. leto, v resnici ta »Narod« tudi danes zastopa — se je upal, pravimo, predlagati kompromis, po katerem naj bi novi župan županoval samo tako dolgo, dokler se ne bi sedanji novoizvoljeni župan, po imenu Anton Pesek, pred sodiščem opral.

V »Slovenskem Narodu« se glasi med stavki eden tako-le: »Zaradi tega in ker je danes njegova (to je Peskova) izvolitev s stališča javne morale popolnoma nemogoča, smo mnenja, da naj se izvolitev v soboto izvrši in da naj se na novo izvoljeni župan formalno veže, da odstopi tisti hip, ko bi bilo pravomočno dokazano, da se je gospodu Pesku zgodila absolutna krivica.«

S stališča javne morale je torej nemogoče po mnenju »Slovenskega Naroda«, da bi se ponovno volil na župansko mesto gospod Pesek. In sicer je ta ponovna izvolitev menda nemogoča, ker je nemoralnost gospoda Peska »dokazala« policijska oblast. Policijska oblast, ki je slepo orodje vsakokratnih prestolujočih centralnih mogotcev. Ta policijska oblast naj torej še v naprej sodi nad moralno kvaliteto vseh državljanov, ki stopajo, ako bi stopili v ospredje, vladnim mogotcem neljubu.

Mi smo pa nasprotno mnenja, da bi baš s stališča javne morale, morala dobiti pri teh županskih volitvah klika, ki se imenuje »državno zaščitnico« lekcijo, da se v poštenega državljanja življenje gospod notranji minister nikdar in nikakor ne sme vtiikati in da gospod notranji minister ne sme soditi centralistično — to je: na njemu ljub način — o avtonomnem moralnem življenju svojega nasprotnika, o katerem mu poročajo trije v vsem slovenskem narodu nepriznani zastopniki našega ljudstva, ki so prišli v Beograd edinole iz spoštovanja do zgodovinske osebe, poštenjaka in slovenskega kremenca dr. Ivana Tavčarja.

Kongres Zveze narodov.

Zeneva, 15. sept. Na današnji seji kongresa zveze narodov je bilo vprašanje pomožne akcije za Rusijo odkazano šestim komisijam in se bo ravnatoko kakor južnoafriški predlog glede zaščite manjšin in pomožne akcije za Armenijo obravnavalo še v tem zasedanju kongresa. Pri točki dnevnega reda: Poročilo o delovanju sveta in tajništvo zveze narodov, je povzel besedo Lang (Norveška) in obžaloval, da je svet poslal vladam poročilo o omejitvi oboroževanja, ki so ga odobrile štiri petine udeležencev lanskega kongresa, brez vsake izjave in tudi brez priporočila. To vprašanje ni napredovalo, zlasti ker člani permanentne vojaške komisije niso nič drugega kot vojaški atašeji svojih vlad in ki na ta način ne zastopajo zveze narodov same, ampak vojaškega duha. Ravno sedanj položaj zahteva, praktično nastopanje, da izgine bojazen drugega pred drugim. Ne zadostuje, da se opozarja na razorožitve Srednje Evrope; treba je ta primer tudi posnetati. Zveza narodov ima le tedaj pomen, ako se pričakovanje narodov v vprašanju razorožitve tudi uresniči. — Razprava se je nato prekinila. Kongres je prešel k volitvi trojice za predloge glede izvolitve

četrtga nadomestnega razsodnika. Izvoljeni so bili Motta (Švica), Zahle (Dansko) in Swinderer (Holandija). — Nato se je razprava o poročilu glede delovanja sveta nadaljevala. Albanski delegat škof Noli je apeliral na kongres, naj čimprej reši albansko vprašanje.

Beograd, 15. sept. Presburo poroča iz Zeneve: Tekom hudega boja pri volitvah sodnikov mednarodnega prava, ki so trajale ves dan, je bil izvoljen tudi predsednik kasacijskega sodišča Mihajlo Jovanović. Izvoljen je bil glasno v svetu, kakor tudi v skupščini. Ta izvolitev je važna zato, ker je Jovanović edini Slovan, ki se nahaja v mednarodnem sodišču. V mednarodnem sodišču je tudi Romun Negulescu. Predsedniku naše delegacije Miroslavu Spaljkoviču so člani iskreno čestitali k pozornosti, ki sta jo izkazala svet in skupščina našemu kandidatu in naši kraljevini.

Beograd, 15. sept. Naša vlada bo poslala te dni skupščini zveze narodov noto, v kateri bo zahtevala, naj finančna sekcija zveze narodov določi relacijo kronske vrednosti, po katerih se bodo našim državljanom izplačevale njihove predvojne terjatve od strani Avstrije.

Borzna poročila.

Zagreb, 15. sept. Devize: Dunaj 15.40—16, Berlin 215—217.25, Budimpešta 49.25—50, Italija (izplačilo) 1010 do 1025, Italija (ček) 1000—1010, London (izplačilo) 880—890, London (ček) 880 do 885, New York (izplačilo) 0—245, New York (ček) 238—240.50, Pariz 1680 do 1710, Praga 292—294.50, Švica 4000 do 4100. Valute: Dolari 238—241, avstrijske krone 16—17, carski rublji 19 do 20, češkoslovaške krone 0—290, madžarske krone (nove emisije) 45—0, napoleonori 790—800, nemške marke 212—215, romunski lei 0—210, italijanske lire 990—1000.

Curih 27.875—27.925. Valute: Ameriški dolarji 1598—1602, bolgarski lei 945 do 955, nemške marke 1455—1461, angleški funti 5860—5880, francoski franki 11.255 do 11.295, holandski goldinarji 50.350 do 50.450, italijanske lire 6710—6770, dinarji tisočaki 2571—2591, stotaki 2561—2561, poljske marke 33.75—35.75, romunski lei 0, švicarski franki 27.825—27.875, češkoslovaške krone 1922—1928, madžarske krone 309.50—312.50.

Dunaj, 15. sept. Devize: Amsterdam 50.450—50.550, Zagreb 646—650, Beograd 2582—2602, Berlin 1457—1460, Budimpešta 310.50—313.50, Bukarešta 1345—1355, London 5890—5910, Milan 6740—6760, New York 1616—1620, Pariz 11.280—11.320, Praga 1927—1933, Sofija 970—980, Varšava 33.50—35.50.

Praga, 15. sept. Valute: marke 76, švic. franki 1432.50, lire 349, francoski franki 576.50, sterlingi 308.50, dolarji 82.25, dinarji 131.25, lei 68, lei 53.50, avstrijske krone 3.85, poljske marke 1.10, ogrske krone 15.12.

Curih, 15. sept. Devize: Berlin 5.35, Holandija 182.25, New York 581, London 21.48, Pariz 40.10, Milan 24.45, Praga 6.95, Varšava 0.13, Zagreb 2.40, Budimpešta 1.15, Bukarešta 4.75, Dunaj 0.47, avstrijske krone 0.40.

Slovenski demokracije i centralizem.

Se vsakokrat, kadar se je med nami pojavila kaka moderna napredna in demokratska ideja, jo je naša »napredna« (sedaj demokratska) — lucus a non lucendo — stranka z vso močjo pobijala. Da omenimo le najbolj znane slučaje, naj navedemo zagrizeni boj napredne stranke proti zadružništvu, ki se je pred kakimi dvajsetimi leti, zlasti po zaslugi dr. Kreka, začelo širiti med našim narodom in ki je bilo, kakor je to danes celo od nemške strani priznano, naše najuspešnejše orožje v boju za obrambo naše narodnosti proti nadmoči nemškega in laškega kapitala in proti njegovemu raznarodovalnemu in zaslužujučemu stremljenju; nadalje obupni odpor proti splošni volilni pravici, to je oni ideji, ki je zopet na političnem polju omogočila našemu narodu, da vsaj v naših krajih uveljavi moč svojega števila nad tujerodnimi močoneži, ki so do tedaj s pomočjo svojih političnih predprav, vključ svojemu malemu številu, imeli vso moč v svojih rokah ter odrekli našim širokim masam vsako udeležbo v javnem življenju; v zadnjem času pa nelepi boj proti ženski volilni pravici, tisti pravici, ki šele vresniči enakopravnost obeh spolov in ki zmaga je v vseh res naprednih državah, vključ plitvemu in neokusnemu zasmehovanju s strani »naprednih« starokopitnežev in filistrov.

Razlago za to na videz z naprednim programom in protislovju stoječe nastopanje naših »naprednjakov« je treba iskati v njihovih razrednih in strankarskih interesih. Oni so prototipi tistega meščanstva, ki je z zmago političnih idej velike francoske revolucije in naukov liberalnih angleških nacionalnih ekonomov (manšesterski liberalizem) zavzelo v vseh modernih državah prvo mesto na političnem, gospodarskem in socialnem polju. Nekdanji tretji stan (tiers-état) je z meščanskim parlamentom, tekomo prošlega stoletja, več ali manj v vseh konstitucionalnih državah dobil politično moč v svoje roke, prepustivši prejšnjim privilegiranim stanovom (plemstvu) skoraj le še diplomacijo in vojsko. V gospodarskem oziru pa mu je slobodni razmah trgovine in industrije s svojo močnostjo neomejenega izkoriščevanja gospodarsko slabejših in brezpravnih mas prinesel iz početka blagostanje, v kasnejšem razvoju veliko bogastva, ki so mu omogočila tudi v družabnem življenju zavzeti ugleden položaj in si kmalu ustvariti novo družbo, kateri so bile sicer manire aristokratske družbe še vedno nekak vzor, ki se je pa vendar močno zavedala svoje lastne veljave in moči.

Naše meščanstvo je sicer vsled naših malenkostnih razmer le v precej omejenem obsegu participiralo na vseh teh pridobitvah; vendar pa je tudi njemu liberalno razdobje prineslo ne samo družaben ugled in vsaj nekoliko političnega vpliva temveč tudi precejšnje blagostanje, ki je, kakor povsod drugod, vzbudilo željo po ohranitvi pridobjenega položaja in njegovih političnih in gospodarskih podlag. Liberalno meščanstvo je povsod proti reakcionarnim poskusom nekdanjih privilegiranih stanov in premaganega absolutizma po vzpostavitvi prejšnjega stanja zastopalo kot glasnik naprednih idej velike revolucije; na drugi strani pa je neusmiljeno pobijalo stremljenja tlačnih in izkoriščanih slojev prebivalstva, zlasti pa delavstva, po politični enakopravnosti in socialnem osamosvojenju, ker se je bala za lastni privilegirani položaj. Kakor Janus je torej liberalno meščanstvo kazalo dvojno lice: proti reakciji napredno, radikalno, proti nastopajočemu kmetkemu in industrijalnemu proletariatu pa reakcionarno, razredno gospodovalo.

Pri nas je pristopil še en moment, ki je ta dvojni značaj liberalizma še bolj razvil in ga posebno na reakcionarno stran poodstril. To je bil boj proti ultramontanstvu ali klerikalizmu. Tudi drugod se je moralo meščanstvo proti političnemu katolicizmu boriti za slobodo vesti in liberalnega svetovnega naziranja; toda pri večjih narodih so velika mesta dala liberalizmu premoč nad kmetkim, klerikalizmu dostopnim prebivalstvom. Razvijajoča se industrija je kmetiki proletariatu vedno bolj odtegovala duhovniškemu vplivu. To je liberalnim, naprednim idejam zagotovilo zmago. »Clovečanske pravice« francoske revolucije so bile sprejete v vse moderne ustave in se smatrajo že za nekaj samoobsebi umevnega (ako abstrahiramo od naših vladnih strank) proti čemur se ne upa otvoreno nastopiti niti najhujši ultramontanec. Tudi so uspehi modernih znanstvenih raziskovanj za vedno odrdili izključno gospodstvo katoliške cerkve v kraljestvu duha. Niti najzagrizenejši klerikalni izobraženec se ne bode več skliceval na sveto pismo in trdil, da se solnce vrti okolo zemlje, češ, saj je po svetem pismu Bog enkrat solncu ukazal, naj se ustavi, da zamorejo Izraelci potolči svoje sovražnike. Danes veruje tudi klerikalci več v Kantovo teorijo o prostoru in času.

sveta, nego v svetopisemske bajke o sedemdnemvstvarjenju. Danes se bori klerikalizem manj za svetovno naziranje, nego za politični vpliv cerkvene hierarhije v državi.

Gori rečeno velja seve tudi za naše kraje. Ker pa pri nas velikih mest ni bilo in je bilo prebivalstvo naših podeželskih mest po večini nemškutarško, oziroma lahonsko, postajal je boj maloštevilnega slovenskega srednjega stanu proti duhovščini in njenim kmetskim masam vedno bolj obupen, posebno, ko je ta duhovščina, vporabljaše moderne politične, socialne in gospodarske ideje, znala vzbuditi v teh masah razredno, oz. stanovsko zavest in pridružiti upanju na blaženost na onem svetu tudi materijalne koristi na tem svetu. In tako se je politična predstavljateljica tega meščanstva, naša »napredna« stranka, tresla in se še tresla pred vsako idejo, ki razširja politične pravice širokih mas (splošna volilna pravica, ženska volilna pravica) in ki jih gospodarsko in socialno povzdiguje (zadružništvo), ker se je s tem njen politični in gospodarski vpliv vedno bolj ogrožal. Ona je vse to pobijala in se v svoji obnemoglosti vezala z vsemi sovražniki našega naroda: v deželnem zboru kranjskem z nemškimi veleposestniki; v poslanski zbornici na Dunaju, ob priložnosti volilne reforme leta 1906. z Vsenemci in štajerskimi veleposestniki, kakor je še pred kratkim koketirala s komunisti. Da te stranke vključ vsej tej nazadnjaški in protinardni taktiki ni še zapustila vsa inteligenca, pripisovati je deloma žalostnemu dejstvu, da je velik del srednjega stanu v političnih vprašanjih manj razsvetljen nego katerisibodi organizirani delavec, a v drugi vrsti iluziji navihnih idealistov, da je napredna stranka res zastopnica naprednih idej in potrebna v obrambo slobode vesti in prepričanja proti »klerikalnemu zmajcu«. Da ne izgubi teh resnično naprednih elementov, vprizarja stranka od časa do časa kak kulturen boj v žepni izdaji. Kako malo resnosti je pa v njenem svobodnemiselnem gibanju, pokazuje dejstvo, da se ni še niti eden tistih velikih bojevnikov za svobodo vesti ojunčil do izstopa iz cerkve, temveč da se, kakor ravno nanese prilika, navdušuje danes za pravoslavlje, jutri za »narodno cerkev« ali za slične verske igrače, vse to pa le platonično.

Ob taki, splošno reakcionarni ideologiji ni čudo, da se slovenska demokratska stranka navdušuje za najbolj reakcionarni vladni sistem, to je za centralizem. Vpriču njene obnemoglosti doma (le 7 odstotkov vseh volilcev) ji more zagotoviti njen privilegirani položaj edino le centralistična vladavina; doma ne predstavlja ona ničesar, v Beogradu pa je del velike, vladne strane. Tudi ona pozna vse slabe strani centralistične vlade; na štiri oči zabavlja tudi ona nad korupcijo in protekcionizem beograjskih mogotcev in nihče se ni več nego ona zgrazala nad izvestnimi velesrbskimi separatisti in šovinisti ter se navduševala za Jugoslavijo. Ko ji je zapretil grenki kruh manjšine in torej opozicije, je premagala vso antipatijo proti radikalcem in zatajila Jugoslavijo.

Da so izvestni srbski šovinisti za centralizem, je razumevno, ker zamorejo le tim potom uresničiti svoj velikosrbski ideal in osredotočiti vso politično in gospodarsko moč v rokah svojih ljudi; da pa naši demokrati pobijajo avtonomijo in da zahtevajo celo razkosanje koinaj zedinjene Slovenije, razlaga se le v tem, da vedo, da bi bila njihova stranka v avtonomni Sloveniji obojena na vlogo neznamitne strančice, dočim sedaj tu vedri in oblačni, kakor da ima ves narod za seboj. Čim manjše so oblasti, tim več ima upanja, da vsaj v eni doseže večino.

Nasproti takemu stališču seveda zastoj dokazuje, da imajo vse res napredne države avtonomistično ali celo federalistično organizacijo in da tudi tam, kjer vlada še centralizem kot ostanek prejšnje absolutistične vladavine (Napoleon), vedno odločneje zahtevajo spremembo v avtonomističnem smislu; ne pomaga nič sklicevanje na škodljivost in pogubnost avstrijskega in madjarskega centralizma; ti gospodje, ki sicer vsakemu očitajo avstrijsko mentaliteto, posnemajo v vsem stare avstrijske in madjarske centralite in izkopujejo vse njihove, že stokrat ovržene argumente. Tako nam neprestano dokazujejo, da živi Slovenija le od milosti Srbov, ker sama nima dovolj dohodkov. To poslednje so nam in Cehom vedno dokazovali tudi dunajski centralisti. Danes pa mi brez Dunaja še precej dobro izhajamo, dočim umira Dunaj od lakote. Tudi napram Srbom ni naš položaj tako ponižen, kakor ga prikazujejo demokratska glasila. Naj se le pregleda nedavno objavljeni izkaz davkov in videlo se bode, da plačuje Slovenija več davkov nego štirikrat večja Srbija in da stoji glede dohodkov iz taks takoj na drugem mestu, za najbogatejšo jugoslovansko pokrajino, Vojvodino. No strankarski interes in strah pred izgubo moči je našim demokratom vzel že vsak čut za dostojanstvo; dr. Kukovec razbija že od Lahov in Nemcev razkosano Slovenijo še pa

dva kosa; dr. Zerjav glasuje za Eshasijo proti Jugoslaviji, a slovenska demokratska glasila prikazujejo nas Slovence kot berače, ki živimo le od milosti velikodušnih Srbov!

Kako naj nas Srbi spoštujejo, če se sami na tak sramoten način ponižujemo?

Na ravnokar zaključenem velesemnju so naši industrijalci, naši obrtniki in naši trgovci dokazali, da se nam glede njihovih strok nikakor ni treba sramovati pred brati Srbi in Hrvati; srbski kmetje pa želijo prakticirati pri naših kmetih, da se naučijo racionalnemu poljedelstvu. Le naši demokratski politiki prikazujejo nas kot nemanice, kot prave berače, ki živijo le od milodarov gospodov v Beogradu. Ni se potem čuditi, ako nas v Beogradu imenujejo »robske duše«. No Slovenci ne zaslužijo tega naziva.

Robske duše so le tisti, ki prej niso mogli živeti brez milosti iz Dunaja in ki tudi sedaj ne morejo biti svoji na svojem, temveč se ližejo in klanjajo novemu gospodarju, mesto da bi živeli kakor bratje med brati.

Fuzija samostojne z radikalc?

Zadnje čase se čujejo glasovi, kakor da se pripravljajo nekaka fuzija ali spoj slovenske samostojne kmetijske stranke z radikalc.

Z oživotvorenjem skupnega parlamenta v Jugoslaviji, zlasti pa s sprejetjem vidovdanske ustave, je postalo jasno, da mora vsaka stranka, ki hoče kaj pomeniti, ki hoče računati z možnostjo, da svoje ideje realizira v političnem življenju, ali razširiti svoj delokrog na vso državo, ali pa se čim tesneje koalirati s sorodnimi strankami po ostalih pokrajinah. Oboje opažamo pri političnih strankah v Jugoslaviji in z gotovostjo lahko trdimo, da se bo ta proces tudi zaneprej še nadaljeval.

Samostojna kmetijska stranka se je najprej koalirala s srbsko zemljoradniško partijo. Toda ta zveza se je razbila. Gotovo je, da se ni razšla samo radi vprašanja vloga v vlado, marveč da so dejstvomale tudi še druga nasprotja. Pri zemljoradnikih so igralo veliko vlogo radikalne socialopolitične formule, ki so kazale na sorodstvo z rusko revolucijo in med drugim zahtevale osnovno spremembo uprave, gospodarske ter spolne družabne uredbe v državi. Pri slovenskih samostojnih teh radikalnih težnjah v resnici ni bilo, gotovo pa so na vodilnih mestih; zahteve po primerljivi osamosvojitvi kmetov so bile manj razpisne in manj radikalne. Seveda tudi ni moglo biti drugače, kajti v stranki je obilo kmetških magnatov, trgovcev s poljskimi podelki in podobnih možalov, ki ne morejo biti za take dalekosežne socialne in gospodarske reforme.

Vsemu temu je odgovarjal prelom z zemljoradniki, zlasti, ko je pri slednjih, ki sami še niso danes na znotraj konsolidirani, začelo čimdalje bolj prevladovati levo krilo.

O priliki vstopa samostojnih v vlado se je govorilo, da je nanje v znatni meri vplival prevdarek, da utegnejo radikalc sicer pritegniti slovensko ljudsko stranko v koalicio. To bi bilo sicer takrat morda nekoliko težavno, ali izključeno vsekakor ni bilo. Gotovo pa je, da bi bil vstop klerikalcev v vlado pozicijo samostojne močno poslabšal.

Navedeni razlogi pa so tehtni še danes in nedvomno nam je glasove o predstojeli fuziji presojati z njih pomočjo. Da današnja notranje politična konstelacija v državi ni stabilna, o tem ni dvoma. Predvsem je gotovo, da bodo radikalc skušali za vsako ceno svojo moč ne le obdržati, marveč tudi še povečati in v to svrhu bodo nedvomno iskali zveze s primernimi strankami v onih pokrajinah, kjer dosejati še niso bili zastopani. Z našimi klerikalci so bili že enkrat v koalicio, ta zveza pa bi se mogla ponoviti, zlasti, ker je Protičeva vloga še vedno nepojasnjena in ker lahko prihodnje volitve prinesejo precej spreminjeno razmerje med strankami. Vse to vedo tudi samostojni in ker imajo največji interes na tem, da ne puste klerikalcem znova do moči, je jako razumljivo, da bi si hoteli zagotoviti svoj položaj s čim tesnejšo zvezo z radikalc. Ti sicer niso izrazila agrarna stranka, ali imajo pa vendarle za seboj največ srbskih kmetov in tudi ne malo magnatov med njimi. Hkrati bi si naši samostojni s takim spojem zbrsali znak sorodnosti z bivšimi liberalci, kar bi jim bilo med volilci gotovo mnogo bolj v korist nego v škodo.

Ožja zveza med samostojnimi in radikalc bi tedaj prvim ne bila v škodo in je v danem položaju zelo verjetna. Koliko je že danes v aktualnem stadiju, o tem smo ta trenutek še premalo informirani.

Pridobivajte nove naročnike!

Načrt gosp. Stojana Protiča.

»Epoha« piše: »Bojevit narava g. Stojana Protiča je sedaj v svojem elementu. Ukrepe, katere namerava poduzeti glavni odbor radikalne stranke radi neutralisanja g. Protičeve akcije in koje Protič iz gledajo nesumljive, same so razigrale srce v starem borcu, ki preti, da ravno sedaj razmahne iz vse svoje sile.

Od ljudi, od katerih se predpostavljaja, da uživajo politično poverjenje g. Stojana Protiča, zaznavamo, da ima g. Protič v glavnem dve kombinaciji.

Prva, koj osmatra za verjetnejšo, sestoji v tem, da bo koalicio, ki je sedaj na vladi, v najkrajšem času razpadla. V tem slučaju bi smatral g. Protič sebe gospodarjem situacije in sestavil bi vlado iz dela radikalcev, ki bi šli za njim, hrvatskega bloka, zemljoradniške stranke in muslimanskega kluba. Ta parlament bi tedaj podaljšal, da dela. O programu za to delo se g. Protič za sedaj ne izjavlja, ali nedvomno je, da mu je revizija ustave ena od osnovnih iduj.

Ako bi ta kombinacija propala na način, če bi frakcija g. Pašića v radikalnem klubu nadaljevala in če bi koalicio, osobito po demokratskih bila ojačena, hoče pričeti g. Protič z organizacijo nove stranke na temelju starega radikalnega programa iz l. 1883., ko se je mahalo z redefo zastavo in ko je ves narod, posebno seljački, celopokupno tekel za radikalc. G. Protič smatra, da da so še radikalni ideali, ki niso uresničeni in kojim se g. Pašić sedaj odreka, a da so novi socialno-politični ideali, katere ustvarja sedanja politična situacija.

Predloživajoč ta drugi slučaj svoje politične delavnosti g. Protič, podobno g. Pašiću, izda od svoje strani manifest, ki ga je menda že izdal, s katerim hoče narodu raziasniti teje, za katere se ogreva, in cilje, za katerimi teži. V tem manifestu g. Protič namerava objaviti utise, ki jih nosi iz Hrvatske, ki jih je letos, v prostem času, vodil s hrvatskimi politik, v katere on še neprestano vedno veruje, da niso nepomirljivi protivniki novega stanja v naši kraljevini.

Poleg tega se g. Protič zavzema za list, o katerem pravijo, da bo nosil naslov »Osvit« ali »Preporod«. List prične izhajati v prvi polovici oktobra in, kakor se vidi, naj tudi s svojim imenom simbolično označi tudi ideje in metode g. Stojana Protiča.

V političnih krogih beogradskih ti načrti g. Stojana Protiča še niso zadostno znani. Vsled tega se še ne more vedeti, kakšen značaj se privedle temu najnovejšemu poduzetju g. Protiča.

V radikalnih krogih vlada v pogledu vprašanja g. Stojana Protiča precejšnja ravnodušnost. Ima malo udanih pristavšev. (?) Samo v slučaju, da se v radikalni stranki, iz drugih razlogov, porodi nesporazum, more g. Protič računati, da formira svojo lastno radikalno grupo.

Vsekakor je treba pripomniti, da se politične razmere v Srbiji z veliko naglico spreminjajo in ni več daleč čas, ko bomo stali pred popolnoma novim položajem in — novo vlado.

Upogled v tajne akte tov. Peska.

Ker Jutro skuša zopet zavijati radi upogleda v tajne akte s strani Načelstva NSS, ugotavljam sledeče:

V smislu pogovora z ministrom g. Pribičevićem dne 17. in 18. avgusta je Načelstvo NSS preko pokrajinskega namestnika poslalo uloge naslednje vsebine:

24. avgusta 1921.
902.
Gospodu ministru notranjih zadev, Beograd.

Med ustnim razgovorom s poslancom Ivanom Deržičem ste, gospod minister, izjavili, da naj narodno-socialistična stranka vložiti pismeno vlogo na Vas radi vpogleda v akte, ki se nanašajo na nepotrđitev župana mesta Ljubljana, gospoda Antona Peska. Toliko g. Pesek sam v obrambo svoje osebe časti, kakor tudi stranka, katere kandidat je bil g. Pesek, imata seveda največji interes izvedeti, katerega nečastnega dejanja se g. Pesek obdoljuje in smatratu to za samoobsebi razumljivo, da se njima dovolj vpogled v dotične uradne spise. V to svrhu inenule podpisano načelstvo kot zastopnike, katerim naj se da vse akte v upogled, sledeče gospode: Dr. Otokar Rybar, Ivan Deržič in Anton Pesek, in prositi vpogled v uradne akte, da se ugotovi krivda in krivce, tembolj, ker izgovor na uradno tajnost ne more držati. Demokratska časopisa »Jutro« in »Ponedeljek« namreč prinašata članke z navedbo paragrafov kazenskega zakonika, ki dokazujejo, da je njima znana vsebina dotičnih poverljivih spisov. Postoji torej kršitev uradne tajnosti ali s strani tistih, katerim so bili spisi predloženi, ali pa tistih, ki so preiskavo vodili. Naravnost nedopustno bi bilo, da se spisi dajo v upogled

napadal-em, ne pa tistemu, katerega čast ce napada.

V interesu javne morale političnega življenja je, da se prošnja čim preje reši.

Načelstvo NSS.
Deržič I. r. Juvan I. r.

24. avgusta 1291.
902.

Gospodu kr. pokrajinskemu namestniku, Ljubljana.

V prigibu prilogamo vlogo na gospoda mnjstra notranjih zadev glede nepotrđitve tovariša Peska. Prosimo Vas, gosp. kr. namestnik, da blagovolite zadevo nujno obravnavati.

1 priloga.
Načelstvo NSS.

Deržič I. r. Juvan I. r.

Na to je prejelo načelstvo naslednji odgovor g. ministra Hribarja:

Predsedstvo pokrajinske uprave v Ljubljani.
Štev. 173/pov.

Cerklje, dne 27. avgusta 1921.

Glavnemu načelstvu Nar. socialistične stranke v Ljubljani.

Prejemši Vašo vlogo z dne 24. t. m. štev. 902 naznanjam Vam, da sem jo dal danes poslati opremljeno s svojim priporočilom, gospodu ministru notranjih stvari v Beogradu.

pokrajinski namestnik minister:
Iv. Hribar I. r.

Narodno socialistična stranka v Ljubljani

Došlo, dne 29. VIII. 1921.
Štev. 908/902 priloga /.

Ko je »Naprej« objavil 9. t. m. dopis iz Beograda z dne 8. sept. 1921 je podpisani v nedeljo dne 10. sept. pri zastopniku pokrajinskega namestnika g. Baltiču urgiral odgovor. G. dr. Baltič je izjavil, da je dovoljenje prišlo, a da je del odposlal g. ministru Hribarju v Cerklje ker je edino le on kompetenten dati vpogled in da mi drugi dan v ponedeljek da telefonično odgovor. V ponedeljek me je g. dr. Baltič telefonično obvestil, da je radi akta zmota in da se bode z g. ministrom Hribarjem pogovoril. V torek načelstvo še ni prejelo nikakega obvestila in je podpisani v sredo šel s strankinim tajnikom ponovno h dr. Baltiču. G. dr. Baltič je izjavil, da postoji zmota in da so akti še v Beogradu in da se popoldne, ko pride g. minister Hribar v Ljubljano, z njim pogovori. Istega dne ob 15.35 pa je podpisani v strankini pisarni prejel sledeči dopis pokrajinske uprave:

Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo.
Štev. 215/pov.

Ljubljana, dne 14. sept. 1921.

Prečtet: Potrđitev ljubljanskega župana A. Peska, vpogled v spise.

Načelstvu nar.-soc. stranke v roke g. nar. poslaniku Ivanu Deržič v Ljubljani.

Na prošnjo načelstva narodno-soc. stranke v Ljubljani z dne 24. avgusta 1921, štev. 902, je gospod minister za notranje zadeve odobril, da se načelstvu Vaše stranke (gg. dr. Otokar Rybar, Ivan Deržič in Anton Pesek) dovolj vpogled v ministrske akte, ki se nanašajo na nepotrđitev župana mesta Ljubljana, gospoda Antona Peska.

O tem obveščam načelstvo po nalogu pokrajinskega namestnika.

Zastopnik pokrajinskega namestnika: Dr. Baltič I. r.

Danes so se zaslili pri g. ministru Hribarju t. t. dr. Otokar Rybar, Ivan Deržič in Anton Pesek in je g. minister izjavil, da so akti še v Beogradu. Na našo zahtevo je g. minister obljubil, da bode akte brzojavno zahteval v Ljubljano.

Vzdržujem se začasno vsakega komentarja, povdarjam samo eno, da je postopanje vlade napram narodnosocialistični stranki vse prej kot zakonito in taktno in dokazuje znova, da se vlada ne smatra zaščitnico javne morale in celokupnega ljudstva, ampak da tudi z uprav neokusnimi sredstvi skuša ščititi interese posameznih svojih strankarskih pripadnikov.

Ljubljana, dne 15. sept. 1921.
I. Deržič

načelnik NSS in narodni poslanec.

Kdo je v blatu?

K vprašanju Peskove afere in novih volitev ljubljanskega župana je včerajšnji »Slovenec« objavil članek, ki ga ponatiskujemo v celoti, da bodo presodili lahko tudi naši čitatelji, da se z našim stališčem, ki smo ga zavzeli v vprašanju celo za njeno strinjanje.

poštena javnost, čeprav nam je deloma politično nasprotna. Članek glasi:

Mi smo se dolgo časa pred Srbi ponašali s tem, da imamo dobro, nepodkupljivo in pošteno upravo. To zapanje v baže iz cesarsko-kraljevih časov podedovano korektno upravo v Sloveniji pa se je zadnje čase začelo čezdaljebolj majati, dokler se ni razgrnila pred našo javnostjo takozvana Peskova afera. Od tega momenta naprej se moremo samih sebe pred Srbi le še sramovati, kajti ta slučaj nas je privedel do tega, da bodo odslej iz Beograda kazali na našo deželo kot na klasičen primer politične korupiranosti.

Pesek kot oseba nam ni, kakor smo že opetovano poudarjali, nič. Za nas je on le pravilno izvoljeni župan ljubljanski, katerega beograjska vlada po celih dveh mesecih po opetovanih kolebanjih ni potrdila z motivacijo, da je po tajni uradni preiskavi vsled izvestnih protinaravnih deliktov tega mesta nedostojen, dasi javnost še danes uradno ni obveščena o ničemer drugem kakor o golbi nepotrditvi!

To je postopanje, ki je mogoče samo v neustavni in nepravni državi, kar Jugoslavija ni. V ustavni pravni državi se taki dalekosežni akti javno utemeljujejo tako, da ni dvoma o njihovi zakoniti upravičenosti. Pri nas pa pravilno izvoljeno, po svojem starostnem predsedniku predstavljeno mestno zastopstvo in potem njega celo prebivalstvo ljubljansko do danes zastoj čaka, da se mu avtentično povejo razlogi nepotrditve župana in je navezано na časopisna razkritja pro in contra, ki morejo biti čisto navadne starobabičene. V toliko je prizadet Beograd, pride pa pokrajinska uprava v Ljubljani.

Če že vsi drugi te dni nekaj odkrivajo, naj bo nam na podlagi informacij, ki jih smatramo za dovolj zanesljive, tudi dovoljeno nekaj odkriti. Tajna uradna preiskava o Peskovih deliktih ni šla skozi roke v to navadno policajnih, vsega zaupanja vrednih uradnikov ljubljanske pokrajinske uprave, ampak se je omejila na tak krog, da je popolnoma upravičen sum, da se je s preiskavo že izpočetka nameraval doseči tak rezultat, kakor je bil v interesu obtožiteljev. Ampak to še ni glavno. Glavno je to, da je oseba, ki je imela vpogled v akt, kakor danes leži v miznici g. ministra za notranje zadeve, dobila iz njegove sestave čisto določen vtis (Podčrtali mi!), da so se podrejenim preiskovalnim inštancom dala taka navodila, da so le-ti bili primorani predpolagati, da se želi obsodba obtoženca. Zato na tem mestu apeliramo na gospoda pokrajinskega namestnika, da od osrednje vlade ne izposluje samo, da objavi motivacijo, zakaj Pesek ni potrjen, ker to po vseh dosedanjih razkritjih ni več glavna stvar, ampak da v celoti objavi tiste instrukcije, ki so bile iz Ljubljane odpravljene v Ptuj na glavarja Pirkmajerja! Če osrednja vlada tega ne stori, da krije pokrajinsko upravo, bo tudi na njej obvisel težki očitke, da je na takem vsake ustavne uprave nedostojnem postopanju sokriva. Če se ljubljanski upravi očita tak zločin, je minister dolžan, da brez pardona stori vse, da se stvar pojasni, naj potem trpi Pavel ali Peter!

Preiskava zama pa je še iz drugih razlogov osumljena pristranosti. Ne obstoja namreč samo sum, da je ljubljanska pokrajinska uprava dala a priori preiskavi postransko smer, ampak je tudi podrejena instanca od svoje strani osumljena pristranskega postopanja. Vodil jo je namreč glavar, katerega javno dolžijo, da je v prijateljskih stikih z osebami, ki so zainteresirane na Peskovi moralni diskvalifikaciji. Obstoja pa sum tudi glede prič, ki niso samo strankarsko obremenjene, ampak so se tudi same s svojim pričevanjem moralčno diskvalificirale, tako da se ne smejo več kriti z uradno tajnostjo, ker jih njihovi delikti — ako cela stvar sploh ni samo fingirana — onemogočajo kot javne, državne, z vzgojo mladine poverljive nameščence. Če pa je cela preiskava bila le namenoma uprizorjena, če se je Anton Pesek namenoma zamenjal z Josipom, potem je stvar še veliko hujša in je treba doznati, kdo je tu namenoma insceniral zamenjavo, da uvede v zmotu ministra za notranje zadeve, in kdo je tu samo nehote padel v zmotu. V takem slučaju centralna vlada z ozirom na lastni ugled ne sme zadeve zatusati, če hoče še sebe diskreditirati pred javnostjo v celih državah. (Podčrtali mi.)

Ako torej še veljajo saj najprimitivnejši pojmi javne dostojnosti, ako se hoče naša politična uprava očistiti teh težkih obdolžitev, potem gospodu Ivanu Hribarju ne preostaja nič drugega, kakor da pred nepristransko javno instanco, naj bo to sodišče ali kdo drug, ugotovi, ali je Pirkmajerjev akt resničen in Peskovi podatki izmišljeni, ali pa je Pirkmajerjev akt potvorba in Peskove ugotovitve čejanske. Eno kakor drugo mu je na razpolago. Če je Pesek zagrešil izvestne delikte, se bo umaknil k zavlačevanju in lahko naprej

delo dobre kupčije, kajti tisti, ki ga danes obsojajo zaradi njegovega fatalnega moralnega defekta, se gotovo ne bodo branili z njim dobičkonosnih stikov, če pa je nedolžen, ne gre, da bi bil kaznovan s tem, da vsled pobalinskega postopanja svojih nasprotnikov, ki so zmanevirali zdej novo volitev, ne postane to, za kar je bil od večine ljubljanskega prebivalstva izvoljen. Če Pesek ni ničesar zakrivil, odpadejo razlogi njegove nepotrditve in so nove volitve neopravičene. Zato, gospod namestnik, zahteva Vaše poštenje, da volitve sistrate, dokler se ne dožene županova krivda ali nekrivda!

Centralni vladi v Belgradu pa se mora dati prilika, da izve, kakšne so upravne metode v Sloveniji in je li upravičen očitke, da je v Srbiji uprava korumpirana, v Sloveniji pa kristalno čista. (Podčrtali mi!) To naj se ugotovi! —

K zadevi dr. Pirkmajerja.

Ker pravi včerajšnje »Jutro«, da je g. dr. Pirkmajer pošteni in da smo ga napadli le, da zadostimo svoji miselskevalnosti, hočemo prinesiti nekaj vesti o tem dičem gospodu, katerega poštenje nas seveda mora zanimati, ker mu je bila poverjena in od njega tudi izpeljana preiskava proti g. Pesku. Eto nekaj podatkov, katerim bodo sledili drugi, če ti ne bodo zadoščali.

Po polomu je pripeljal neki sofer 2 težka avtomobila pohištva iz Strnišča. Pohištvo se nahaja v dr. Pirkmajerjevem stanovanju, katero obstoji iz 6 krasno opremljenih sob. Pohištvo je bilo last avstr. vojnega erarja.

To pohištvo si je dr. Pirkmajer kratkoma prilaštil. Ko ga je prišla »Straža« zato, je izjavil, da bo zapustil pohištvo svojemu nasledniku. Od kedaj pa imajo okr. glavarji »državno« pohištvo za svoje privatno stanovanje na razpolago.

Pri gospodarskem uradu okr. glavarstva v Ptujju izginila je glavna računska knjiga, v katero so bili zabeleženi ogromni izdatki brez navedbe predmeta. To knjigo je zahteval pri zadnji reviziji tudi dvorni svetnik Kremenski iz Ljubljane in je seveda ni dobil. — (Kaj je pokrajinska vlada v tej najvažnejši zadevi, kjer so vse malicnacije razvidne ukrenila?)

Pirkmajer je poslal v začetku 1919 2 vagona špirta, last vojnega erarja (Industriegruppe Petau) v Gradec na sledeči naslov: Wagverlas Nachfolger Graz, Gricehsplatz. Ta špirit je bil deklariran kot m.št.

Delikt: tatvina, fihotapstvo in poverba. Kje je izkupiček?

Pirkmajer je bil pod bivšo Avstrijo (neposredno pred polomom) radi poverbe suspendiran od službe in profinjemu uvedena preiskava. Takratni okrajni glavar v Ptujju Netoliczka, ki je dobil ta nalog od namestništva v Gradcu, pa je napel vse sile, da prepreči to preiskavo, ker je baže bil tudi zapleten v umazavo afero Pirkmajerja. — Dotični odlok v prepisu je bil doposljan tudi mestnemu magistratu v Ptujju, ki pa je po polomu izginil. Netoliczka, ki je sedaj predsedilniški šef dežele vlade v Gradcu, se brani izgotoviti prepis dotičnega odloka z motivacijo, da mu Pirkmajer potem ne bi dovolil potnega lista v Ptuj, kjer ima posestvo in se večkrat nahaja v Ptujju. Netoliczka česče obiskuje Pirkmajerja.

J. Je prišel med vojno nekoč k okrajnemu glavarstvu radi nabave premoga. Prišel je v sobo Pirkmajerja ter ga nagovoril seveda slovensko, ker nemškega jezika ni več. Pirkmajer pa ga v sirovem tonu nahluri: »Tukaj se ne govori slovensko!« — ter mu obrne hrbet. To je za Pirkmajerjevo narodno zavednost tmboli značilno, ko je bil takrat sam v sobi, in se mu ni bilo treba bati, da kdo drugi sliši če govori slovenski.

Nekoč je bil Pirkmajer premeščen odnosno dodeljen okrajnemu glavarstvu v Brežicali. Frestavil se je pri vseh uradnikih — Nemcih, a pri najstarejšemu uradniku — Slovencu pa ne. Ta poslednji to vidič, ga vsled te neaktivnosti in očividne mrznje, ker je bil Slovenec, tudi ni pozdravjal. To je trajalo par dni. Ekscelencja Pirkmajer najbrž užaljen, da ga slov uradnik prezira, pride nekoč k mizi dotičnega uradnika, se postavi v pozi vsegačnega ter ga v arogantnem tonu nahluri sledeče: »Ich heisse dr. Pirkmajer, wenn Sie wissen wollen.« Seveda mu slov. uradnik ni ostal dolžan odgovora.

Ta dva slučaja jasno kažeja, kak narodnjak in demokrat je bil Pirkmajer. Fej takim poturicam, ki sede danes na toplem stolcu in se smejejo zavednim narodnjakom, in jiti vrhu tega trinizirajo.

Ne bi objavili teh pregred, če ne bi bili izzvanj, ker mislimo, da te stvari spadajo pred sodišče, kjer jih bomo dokazali. Če pa gospoda okoli »Jutra« hoče vedeti še več o postenju in morali g. dr. Pirkmajerja, jim lahko tudi postrežemo in pred sodiščem nastopimo

dokaz resnice, ker nismo navajeni metod, ki se jih poslužuje »Jutro« proti Pesku.

Solska statistika.

Po podatkih ministrstva za prosveto je znašalo skupno število ljudskih šol v

	šole	učitelji 1919/20	učenci
Bosna in Hercegovina	470	1095	53.089
Vojvodina	616	895	42.976
Dalmacija	535	919	47.823
Slovenija	753	243	170.072
Hrvatska in Slavonija	1882	3263	253.008
Črna gora	264	462	20.753
Srbija	1454	3183	220.155

Celokupno število gimnazij je leta 1919/20 znašalo 134 s 3658 učitelji in 52.482 učencev. Po pokrajinah je znašalo število gimnazij, učiteljev in učencev: Bosna in Hercegovina 12, 183, 3445; Vojvodina 13, 186, 3347; Dalmacija 5, 94, 1819; Slovenija 13, 229, 4341; Hrvatska in Slavonija 34, 608, 12.243; Črna gora 7, 123, 2133; Srbija 50, 1233, 26.347. Realk je bilo vsega skupaj 5 s 138 učitelji in 3154 učenci, od katerih odpada na Vojvodino 1 s 15 učitelji in 396 učenci, na Slovenijo pa dve z 99 učitelji in 1549 učenci. Učiteljski je bilo 32 s 433 učitelji in 5638 učenci. Od teh odpadeta na Dalmacijo 2 šoli, 28 učiteljev in 291 učencev; na Vojvodino 5, 26, 382; na Bosno in Hercegovino 4, 52, 453; na Slovenijo 6, 71, 823; v Hrvatski in Slavoniji 7, 95, 1151; v Črni gori 1, 4, 274; v Srbiji 1, 157, 2029. Kar se tiče meščanskih šol, katerih pa v Srbiji in Črni gori sedaj ni bilo (leta 1900 jih je bilo 17 s 40 učitelji in 734 učenci), jih je bilo v vsej državi 52 s 335 učitelji in 4892 učenci, od katerih odpade na Bos-

vsej ujedinjeni kraljevini v šolskem letu 1919/20 5974 proti 5610 v letu 1918/19. Število učiteljev je znašalo 12.458 proti 11.064 leta 1918/19, število učencev pa 800.868 proti 658.876. Po pokrajinah se je to število šol, učiteljev in učencev razdelilo tako-le:

	šole	učitelji 1918/19	učenci
Bosna in Hercegovina	426	1004	48.909
Vojvodina	607	887	42.976
Dalmacija	489	799	52.595
Slovenija	649	258	152.022
Hrvatska in Slavonija	1642	3300	221.504
Črna gora	236	450	15.431
Srbija	1361	2454	127.484

no in Hercegovino 1 z osmimi učitelji in 192 učenci; na Vojvodino 14, 73, 1301; Dalmacijo 7, 32, 469; Slovenijo 8, 48, 1028; Hrvatsko in Slavonijo 22, 174, 1902. Trgovske šole so se proti lanski letu zelo pomnožile in jih je bilo v šolskem letu 1919/20 skupaj 29 z 272 učitelji in 3910 učenci. V Črni gori ni trgovskih šol. Istotako ni v Dalmaciji. V Bosni in Hercegovini jih je bilo 8 s 104 učitelji in 1695 učenci. V Vojvodini 4, 36, 273; v Sloveniji 5, 63, 470; v Hrvatski in Slavoniji 4, 59, 879; v Srbiji 1, 20, 692. Kar se tiče vseučilišč, je bilo stanje v šolskem letu 1919/20 nastopno: vseučilišče v Beogradu je imelo 127 profesorjev in 7250 slušateljev (velika šola leta 1900 je imela 58 profesorjev in 415 slušateljev, leta 1910 pa 92 profesorjev in 904 slušatelje), vseučilišče v Zagrebu je imelo 133 profesorjev in 3279 slušateljev, vseučilišče v Ljubljani 73 profesorjev, 769 slušateljev. Pravna fakulteta v Subotici 9 profesorjev in 106 slušateljev, filozofska fakulteta v Skoplju 10 profesorjev in 37 slušateljev.

Gospodarstvo.

Drž. proračun za 1922 i naša valuta

Kakor smo že poročali med brzojavnimi vestmi, se je imel sestati 10. t. m. budžetni odbor narodne skupščine, da prične razpravo o državnem proračunu za leto 1922. Prvotni proračun, izdelan na podlagi predlogov posameznih resortov, je znašal 9 milijonov dinarjev izdatkov, proti katerim je stalo le 4800 milijonov dinarjev dohodkov ter se je skrčil pozneje na 7 milijard dinarjev izdatkov, kar bi značilno deficit od 2209 milijonov dinarjev ali 8890 milijonov kron. Ker je tudi ta deficit previsok in bi se mogel pokriti le potem posojila pri Narodni banki, oziroma natiskanjem 2200 milijonov novih bankovcev, s čemer bi se pomnožilo število bankovcev v prometu za več nego 50 odstotkov in kar bi imelo za posledico močno padanje naše valute, je finančni minister izrekel v seji finančnega odbora, sklicani kakor gori omenjeno, na 10. t. m., ki pa je bila nesklepčna, željo, da se izdatki skrčijo od 7 na 5 milijard, ozir mi na svoto, ki bi se krija iz izdatki. Sklenjeno je bilo, da se ima vršiti prihodnja seja finančnega odbora 22. t. m. ali po možnosti tudi prej. Zelja finančnega ministra, da se izdatki izravnavajo z dohodki, je, o tem ni dvoma, popolnoma upravičena ter ji ho moral finančni odbor ugoditi, da se enkrat napravi konec naši valutni mizeriji, ki v glavnem izvira iz tega, da je Narodna banka prisiljena vedno in vedno tiskati nove bankovce, kateremu ne odgovarja produkcija novih vrednosti, da ne govorimo o kovinskem pokritju, ampak le državna obveza, povzročena po troških države, ki se niso mogli pokriti z davki. Tako državno gospodarstvo ne slabi le našo valuto, kakor omenjeno, ampak onemogočuje tudi vsak kredit doma in v inozemstvu v svrhe potrebnih investicij. Ponaevlamo, neizogibni pogoj poplave ali vsaj stabilizacije naše valute in kredita naše države je ravnotežje v našem proračunu. Ako se to ravnotežje ne da doseči z zmanjšanjem izdatkov, bo treba pač povisati davke. Nepopularno sredstvo je to, ali potrebno in koristno. Od poplave oziroma stabilizacije naše valute bodo imeli koristi vsi sloji, ker se bo zmanjšala draginja, dokler naj povečani davki oziroma novi davki zadenejo le one sloje, ki jih bodo lahko prenašali, ne da bi prišla v nevarnost njih obstojenosti. Na vsak način se pa ne sme nadaljevati prakso naknadnih in izrednih kreditov, ki niso bili predvideni v proračunu. Tako so na pr. izvenproračunski krediti v preteklem budžetskem letu in v provizorijumu do novega budžeta (konca t. l.) znašali okoli 582.000.000 dinarjev, t. j. šesti del vsega proračuna! Pomislimo sedaj, kake napore delamo sedaj, da spravimo pod streho notranje posojilo 500 milijonov dinarjev za investicijske svrhe in radi tega, da ne bo treba namenjati posojil pri Narodni banki ter dosledno natiskavati nove bankovce, ter razumeli bomo, kake važnosti je, da ne priče tako natiskavanje skozi druge vrata, t. j. skozi državni proračun. Kaj nam pomaga, ako država dobi od svojih državljanov posojilo od

500 milijonov dinarjev za investicije, ako ista svota niti ne zadostuje, da pokrije proračunski primanjkljaj! Nadejaje je tudi pomisliti, da se, dočim so se predvideni izdatki dosedaj ne le do kraja potrošili ter še zvišali, dohodki niso pobrali v predvideni visokosti, kar velja posebno za neposredne davke. Na tem mestu se ne sme zamolčati, da naši poljedelci niso še obdani razmerno v oni meri, kakor drugi pridobitni sloji, ki se ugotovila finančna konferenca, ki se je vršila koncem julija v svrhu predlogov za zboljšanje naše valute. Poljedelski pridelki in proizvodi so porasli v ceni povprečno za najmanj 20 krat in več, nekateri celo za 50 krat ter se je razmerno zvišala vrednost kmetijskih zemljišč, dočim zemljiški davki daleč zaostajajo za temi zvišanimi cenami. Na drugi strani so naši kmetje poplačali svoje predvojne dolgove, prejete v dobri zlati valuti in današnji slabi (papirnati valuti). Ker znaša naše poljedelstvo prebivalstvo 8 odstotkov vsega prebivalstva v državi, je jasno, da mora isti prevzeti večji del davkov, kakor ima od države z ozirom na svoje število, največje koristi. Ne more se zahtevati od manjšine obrtnikov in konzumentov, ki niso poljedelci, da nosijo največji del davkov, kakor se to dogaja pri nas. Naše državne potrebe mora in more pokrivati po večini le najmočnejši, t. j. kmetijski stan, le on more dovesti naše državno gospodarstvo do ravnotežja in to ne le v korist države in splošnosti, ampak tudi v svojo lastno korist. To naj ne smatra kakor neopravičeno breme, nego naj mu bo v pomoč. Naše politične stranke brez izjeme naj pa imajo pogum, da brez ozira na trenutne volilne koristi, našemu poljedelskemu stanu povejo v obraz gorje resnico ter prepričajo kmete — volilce, da zahteva korist države in njih lastna korist, da doprinesjo državi žrtve, ki so neobhodno potrebne za gospodarski obstoj in razvoj.

O kočevski železnici.

O projektirani kočevski železnici se je razpredla po časopisju javna razprava, ki traja že dokaj dolgo in o kateri je pričakovati, da se bo tudi še nadaljevala. Mnenja so različna po eni strani glede izhodišča železnice na reško proggo; eni zahtevajo, naj se izpelje iz Kočevja, drugi mislijo, da bi bilo boljše izpeljati novo železnico iz Črnomlja. Dalje pa obstojajo varijante pri prvem predlogu samem, ker posamezni načrti predvidevajo nekoliko različne proge, ki naj bi potekale malo vzhodnejše ali zapadnejše od črte Kočevje-Moravice. Vsi načrti pa vežejo predlagane železniške črte z reško proggo med postajama Brod-Moravice in Ogulin.

Pravilno je, da se vsi predlogi strokovnjaško dovolj predebatarajo, zato z zadoščanjem sledimo javnim razpravam. Zdi se nam primerno, da pri tem opozorimo le na nekatere okoliščine, ki jih načrti ne smejo puščati v nemar. Prvi je prav gotovo, da je Slovenija navezana na Kvarner. Slovenski Prekmurski uvoz kakor izvoz ne more računati z dugimi lukami nego s kvarnerskimi. Res da je vprašanje Reke še

nejasno in da celo glede Baroša ne moremo neposredno računati z uporabo, toda imamo na hrvaški obali med Senjem in Reko še celo vrsto pristanišč, ki so sicer mala, a vendarle uporabna. Povsem pravilno se opozarja na načrt, zvezati ta pristanišča z obmorsko, z obalo paralelno železnico na reško proggo. Za tako podolžno železnico je k sreči teren dosti ugoden; z nje pomočjo bi se mogli poluževati teh malih kvarnerskih luk in tako Reko priložiti k pameti. Tudi ne smemo prezreti, da so bila ravno ta pristanišča pred izgradnjo reške proge neprimerno bolj oblikovana kakor požneje, da so pravzaprav šele v poslednjih desetletjih nazadovala v današnje brez-pomembnost, dočim je bila Reka sama povzdignjena le z najdražjimi umetnimi sredstvi madžarske politike. Vsekakor pa nam taka obmorska progga more pomagati čez provizorij, ki je danes ustanovljen na Kvarneru.

Pod vsakršnimi okoliščini pa mora Slovenija prav tako kakor severozapadna Hrvatska računati z eno kvarnerskih luk. Povdarjali smo že, da je prirodna usposobljenost Slovenije na primer glede poljedelskega bogastva slabša in da moramo zato brez-pogojno stremeti za tem, da preskrbimo previšku svojega prebivalstva obstoj v obrti, industriji in trgovini. Za te gospodarske panoge pa ustvarimo primerne predpogoje le, če si preskrbimo čim prikladnejšo zvezo z morjem. Dalmatinske luke morejo in morajo postati izhodišče prekmorskega prometa, za osrednje dele države. Saj se je že ponovno konstatarilo, da naša država, ki leži vzporedno z obalo, ne bo imela prekmorskega prometa koncentriranega na eno luko, marveč da se bo razvilo brez dvoma več za posamezne dele primernih pristanišč.

Pod temi vidiki se mora graditi naša kočevska progga, ki naj bo predvsem namenjena severozapadni Sloveniji z Ljubljano. Železnica iz Črnomlja bi imela pomen pač šele, če bi imela zadaj podaljšek z Novega Mesta na Brežice in morda še dalje, da bi se na ta način odpravili neprimerni ovinki.

Dalje se nam zdi pri taki tranzitni proggi neprimerno, dajati preveliko važnost lokalnim interesom posameznih dolin. Nedvomno, da jim je treba zadostiti čim največ mogoče, toda le tako daleč, dokler pri tem ne trpi škodo glavna namera, dati ozadju čim hitrejšo in cenejšo zvezo z morjem. Za lokalne potrebe naj nam bodočnost pribori lokalne železnice.

Podjetja zavezana javnemu polaganju računov. Začasni zakon o proračunskih dvajsetinah z dne 27. julija 1921, »Službene Novine« br. 154. — »Uradni list« št. 90 iz leta 1921, odreja, da posebno pridobnino od 1. julija 1921 naprej odmerjata: a) za ozemlje bivše kronovine Kranjske: davčna administracija v Ljubljani; b) za ozemlje bivše kronovine Stajerske in Koroške: davčno okrajno oblastvo v Mariboru. Davčne napovedi s predpisanimi prilogi, prizivi zoper odmero ali porazdelitev davkov kakor tudi naznanila o novo ustanovljenih podjetjih se vlagajo pri omenjenih oblastvih. Za podjetja, ki so zavezana javno polagati račune, opravljata poslovanje in kontrolo glede rentnega davka na tantieme tudi samo omenjeni oblasti.

Prodaja iglastega lesa pri gozdarskem odseku pokrajinske uprave v Sarajevu, določena za dan 17. septembra t. l. je preložen na dan 17. oktobra t. l. Predmetni oglas je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Položaj češkoslovaške tekstilne industrije. »Narodni Listy« javljajo, da se je položaj češkoslovaške tekstilne industrije v poslednjem času znatno poboljšal in da produkcija znaša že nad 30 odstotkov predvojne produkcije. Na praškem veleselju je bilo prodanega tekstilnega blaga za več kot poldrugo milijardo kron.

Škodove tovarne so za dve leti naprej dobile naročilo za izdelovanje lokomotiv in za popravila v vojni poškodovanih lokomotiv. Romunska vlada je že dobila 50 lokomotiv in čaka še na nadaljnjih 80 naročenih.

Preskrba s češkim premogom. Za bodočo zimo si bodo mogli nabaviti premog tudi oni, ki nimajo izkaznic in ne bodo kot lansko leto ostali brez premoga. Špedicijski tvrdi F. & A. Uher v Ljubljani se je posrečilo nabaviti večjo množino finega češkega premoga, ki po svoji kakovosti daleko presega naš premog, ki pa bo z ozirom na stanje valute malo dražji. Ker se je bati, da Češkoslovaška pozneje prepove izvoz, kakor se je to lansko leto zgodilo, se opozarjajo interesente iz Slovenije, katerih je v prvi vrsti namenjen ta premog, da se pravočasno prijavijo, in sicer v pisarni omenjene tvrdke v Selenburgovi ulici 4.

Kraljevski obisk v parizeriji »Elida«. Parizerijo »Elida« je obiskal na sejmu vzorcev v Utrechtu holandski kraljevski par. Kralj in kraljica sta dospela na letni semeni z velikim sprem-

stvom in si ogledala razstavljene predmete, ki jim jih je vodstvo označilo kot lepe in interesantne. V paviljonu »Elida« je bil predstavljen kraljevskemu paru ravnatelj parfumerije, ki je daljal visokim gostom zaželjene informacije. Kraljevski par je kazal veliko zanimanje za lepe in dobre proizvode parfumerije »Elida« in se informiral o kraju produkcije in glavnih produktih. Kraljici se je posebno dopadla znana Kolinska voda (Kölnischwasser). Kraljevski par se je nato poslovil po par izrazih zadovoljstva in zahvale. »Elida« proizvode smo videli tudi na ljubljanskem vselešju. V lepem, okusnem paviljonu so bili razstavljene prvovrstni parfemi, ki so želi

od strani strokovnjakov popolno priznanje, gostom so se pa tudi izredno dopadali. Parfumerija »Elida« ima svoj sedež v Čehoslovaški v Ustju in na Dunaju. Njeni proizvodi (toaletna mila, kosmetična sredstva, toaletne vode in parfumi) so priznana prvovrstni in vredni svoje cene.

Grški veleposlanec od 24. septembra do 2. oktobra t. l. Potne legitimacije za voznino, znižano za 50%, se dobe takoj, ako se pošlje 20 n. a. K na naslov »Messelegitimationsamt, Graz, Burggasse 13, II. Stock«. Po prejemu te vsote odpošlje imenovani urad legitimacije naročniku.

Dnevne vesti.

Ljubljana.

Doslednost. Včerajšnje »Jutro« piše v notici »Napadi na gosp. Pirkmajerja« med drugim: »Missili smo o Brandnerju, da je bolji nego so drugi Peskovi prijatelji.« Tako piše isto »Jutro«, ki je še nedavno nesramno blatilo poslanca Brandnerja ter ga denunciralo notranjemu ministru Prubičevcu. Če so imeli »Jutrovc« o Brandnerju boljše mnenje nego o drugih, čemu so potem ravno po Brandnerju planili, ga blatiti in denuncirati? »Jutro« je pač žal, ker vidi, da je v Peskovi zadevi obsoleno od vseh poštenih ljudi.

Zgradba konservatorija v Beogradu. Ministrstvo za javne zgradbe je otvorilo na tečaj za zgradbo konservatorija in skladišče gledališča v Beogradu.

XX. umetniška razstava v Jakopičevem paviljonu. V kratkem se otvori jesenska razstava, ki bo vsebovala grafična dela čezkih in jugoslovanskih umetnikov. Prijave in pošiljave sprejema R. Jakopič, Ljubljana, Turjaški trg 2. Zadnji rok 24. septembra.

Slovenska dijaška Zadruga v Pragi opozarja svoje člane, da naj ne prihajajo brez denarja v Prago, ker Zadruga nima sredstev, da bi jih pred nakazljivo štipendijo podprala. Stanovanja v Pragi so se podražila do 100 odstotkov. Istočasno pozivljamo člane, da v polni meri izvedejo počitniško akcijo, ker sicer groze vsem katastrofalni časi.

Podpora dijakom, ki študirajo na vseučiliščih v kraljevini. Ministrstvo prosvete v Beogradu je s odlokom z dne 1. septembra 1921, št. 2795 odredilo glede denarnih podpor dijakom, ki študirajo na vseučiliščih v kraljevini do uveljavljenja novega proračuna za leto 1922, t. j. do 31. decembra 1921 pri dosedanjem načinu podaljšanja. To se daje na znanje s pristavkom, da morajo dijaki onih strok, za katere je v pretečenem študijskem letu podeljevalo podpore poverjenosti za uk in božičaste, in kateri niso uživali državne podpore za dijaško menzo pri akademskem podpornem društvu, vložiti pravilno opremljene in kolekovane prošnje oddelku za prosveto in vere najkasneje do vstetelega 5. oktobra t. l. Na pozneje vložene prošnje se ne bo oziralo.

Odprava blaga po južni železnici. Iz Beograda poročajo, da so dobile vse železniške postaje ponovno opozorilo, da se je v zaprte vagonne sme nalagati blago, ki se vozi po južni železnici. Zato je južna železnica svojim postajam naročila, da morajo blago, ki je nalozeno v odprtih vagonih, vrniti nazaj na oddajno postajo.

Državna posredovalnica za delo. Pri vseh podružnicah »Drž. posredov. za delo« v Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski Soboti je iskalo v preteklem tednu od 4. do 10. septembra 1921 dela 242 moških in 215 ženskih delavskih moči. Delodajalci so pa iskali 183 moških in 224 ženskih delavskih moči. Posredovani se je izvršilo 138. Promet od 1. januarja do 10. septembra 1921 izkazuje 23.944 strank, in sicer 11.910 delodajalcev in 12.034 delojemalcev. Posredovani se je izvršilo v tem času 6798. Dela iščevo: pisarniške moči, kovinarji, sedlarji, rudarji, krojači, čevljarji, natakariji, natakariice, hotel, sobarice, peki, mlinarji, mesarji, dlnarji, dlnarice, zidarji, boln. strežnice, modistice, vajenci, vajenke itd. V delo se sprejmejo: hilapci, dekile za polje in živino, ključavničarji, elektromonterji, mizarji, krojači, šivilje, tesarji, čevljarji, usnarji, vzgojiteljice, služkinje, kuharice, vajenke itd.

Preostara kritika. Bilo je v Podolnici. Nekdo se je razljutil neki R. S. nad nadučiteljem Urbančičem, kateremu ni posebno naklonjen in rekel svojemu tovarišu: Vi imate otroke, jaz jih imam tudi in gledati moramo, kakšno vlogo imajo. Čez duhovne ne smemo biti, tako slabega človeka pa ne poznam, kot je naš nadučitelj. Ker je smatralo sodišče to izjavo kot tako, ki presega mejo dostojnosti v kritiki, ga je obsodilo na 10 dinarjev globo.

Varnost se ciganov! Cigan Ivan Held in njega vredna družica Marija Reinhardt sta ogoljufala odnosno okradla posestnikovo hčerko Franciško Zupančič na Boh. Bell za približno 57.000 kron. Oba sleparska cigana so vlieli orožniki dne 11. sept. na Bledu. Po aretaciji se je dogodilo, da ima Held težko rano na roki. Cigan je izpovedal, da se je sprl s tovaršem Alojzjem Rakom in ta ga je ustrelil s samokosom v roko.

Dve ciganki. Scholl Barbara iz Zagreba in Ritter Ida iz Novoga Sada sta ukradli trgovki Mariji Werli v Cirknici okrog 20 m modrega blaga za ženske obleke. Tisti sta neznanu kam pobegnili.

Igon. Na temelju »Obznanec« so izgnali za vedno iz naše kraljevine čehoslovaško dvojico Josipa Sitta in Rozo Tot.

Nesrečna ruska mati. Bilo je tam gori nekje v Gorjancih, v nizki stromašni kočici. Na tleh je ležala mlada nezavestna mati, poleg nje pa novorojenček in njegov, podrgnuto leto stariji bratec. V takem obupnem stanju so našli slednjic to nesrečno družinico najbližji sosedje in ondotno županstvo je potem odredilo, da so bili vsi trije prepeljani v bolnišnico v Kandoljo. Mlada mati je Rusinja, poročena z nekim poselstvom sinom, ki jo je privedel s seboj t. v. vjetništva. Njen tast je tašča je takoj v začetku nista nič kaj prijazno gledala. Ko je njen mož vstopil v službo izven dom«-va kralja, je pustil ženko doma pri svojih starih. Toda ta dva sta ravno s svojo sinotako neumljeno, da je žensko pobežala, zašla v hrabe in žvela tam v najnevarnejši revščini.

Vrhunska tatovi. — Slovenski Deželno sodišče je obsodilo umovčica »Proroceta« Rozanca in Antona Jerino, in sicer prvega na 10, drugega na 6 mesecev težke ječe, nobena na 14 dni s postom in trdim letom. Kar sta v noči 11. maja ukradla iz gr. Mariborke žage 2 jermena, vredna 2700 K. Poleg tega sta tudi s sarnarji v Postojni ukradla dva strelca.

Nadželstvo NSS. Danes, v petek ob pol 8. uri zvečer se vrši v strankinem tajništvu važna seja načelstva NSS, h kateri so vabljivi tudi tovariši občinski svetovalci.

Zupanska volitev v Ljubljani. Jutri, t. j. v soboto, dne 17. septembra ob 5. uri popoldne bo izredna seja novozvoljenega občinskega odbora pod predsedstvom najstarejšega občinskega odbornika g. J. Nep. Jegliča. Dnevni red: Volitev župana. Občinski odborniki se opozarjajo na paragraf 45. veljavnega občinskega volilnega reda, ki določa: »K tej volitvi, katero je izvršiti pod predsedstvom po letih najstarejšega občinskega odbornika, je proti dostavniki povabiti vse člane občinskega odbora z dodatkom, da tisti, ki brez veljavnega izgovora ali ne pridejo, ali pred končano volitvijo odidejo, izgube svojo odborniški posej in tri leta ne smejo biti izvoljeni ter da vrhutega na občinski korist plačajo globo, katero sme občinski odbor naloziti do 500 kron. Zoper kazensko rzsodbo ni dopuščena nobena pritožba.«

Impertinentnost. Pod tem naslovom je prišel včerajšnji »Narod« vest, da je naša notica o izjavi dr. Tavčarja glede Peskove afere popolnoma izmišljena. Obencem zahteva »Slov. Narod«, da naj objavimo imena informatorjev našega lista. Notica je pisana v takem tonu, da je jasno, da ni zrastle na polju bistroumnosti »Narodovih« urednikov, zahteva sama pa, da naj objavimo takoj na prvi poziv imena informatorjev, da se vidi, gde je vera i gde nevera, je v toliko nesmiselna, ker moramo čakati za imena informatorjev »Jutra« v Peskovi oziroma v Pirkmajerjevi aferi in za vpogled v akte nad mesec dni. Svetujemo gospodom okrog »Naroda«, osobito g. Piki, da tudi on počaka, da stvar dozori, zlasti, ker nas za enkrat še »veže« redakcijska tajnost.

Vojaško glasovanje. Kljub večkratnim noticam in tozadevnim opozoritvam smo dognali, da so nekateri, katerih ne premaknejo iz njihove brezbrižnosti in omalovaževanja predpisov ne veliki razzlesi ne do brohotne notice v časopisih. Opozarjamo te, da je gotovo, kakor je določeno, spojnijo to svojo državljansko dolžnost. Kazen za opustitve zglastive je zelo občutna. Dotične, ki bi se ne zglasili pravočasno, kaznuje vojaška oblast, odnosno izreka kazni, ker se vsak, kdor bi se ne zglasil — samega sebe kaznuje.

Palača Zadrzne gospodarske banke na Miklošičevi cesti je dograjena do strehe, dočim je njeno stanovanjsko poslopje že pod streho.

Tedenski zdravstveni izkaz. V dobi od 4. do 10. t. m. se je rodilo v Ljubljani 26 otrok (14 dečkov, 12 deklic). Umrlo je v istem času 43 oseb (22 moških, 21 ženski), med temi 26 domačinov in 17 tujevc. Smrtni vzroki so bili: 6 jetika, 16 griza, 3 srčna hiba, 3 rak, 13 drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed nalezljivih boleznij je bilo prijavljenih 42 slučajev grize (31 domačinov, 8 tujevc in 3 voljaki).

Inskripcija na ljubljanski univerzi se prične dne 1. oktobra in traja do 9. oktobra.

Rokoborba v cirkusu »Slavija«. Serija rokoborb za darilo 20.000 dinarjev je vzbudila med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanja, ker je došlo več rokoborcev, katere poznamo že kot 15 do 20 letne atletike, ki so nastopali kot tekmeči pri največjih borbah v Parizu, Berlinu, Petrogradu in drugih svetovnih mestih. Povojne razmere so pripeljale te ljudi kot tisoče drugih k nam in radi tega imamo priliko videti sedaj skupino prvovrstnih atletikov-profesionalistov. Rokoborbe so jako zanimive. Krasen vtis napravijo ti orjaki, ko jih predstavi prof. rokoborbe, njih vodja. — Pri drugi rokoborbi sta nastopila kot prva Finandec Gronov, ki je bil že odlikovan kot prvak lepega borjenja, proti Germanu Goler. — Gromov je podlegel v 3 minutah. Napet in do j je bil boj med zamorcem Sauerjem in Poljakom Ciklopom. Po jako ostrem in živahnem boju se je posrečil zamorec neprizakovano lep prijem, ki mu je naklonil zmago. — Borbe se nadaljujejo. — Domačih borcev se do sedaj ni še nobeden priglasi k borbi, dasi marsikoga jako mika poskusiti se s temi orjaki.

Amerikaneec v brivnici. V neko ljubljansko brivnico vstopi Amerikanec, da se obrije. Med britlem pa zapazi vajenca v žepu Amerikanca — dolarje. — Vabljivo so ti papirji in zmotili so tudi vajenca. Sukal se je pridno okoli Amerikanca, naemkrat pa smuk v žep in dolarji so spremenili lastnika. — Toda vrag ne miruje in tu je sedel v oledalu. Amerikanec je zapazil v ogledalu tujo roko in takoj zakričal: »Okradan sem!« — Polcija je zaprla vajenca, ki je baje že večkrat srečno izpeljal podoben manevar.

Kaznovani tihotapec. Zelo predrzen tihotapec je Josip Stangelj iz Smihela. Pred nedavnim časom je prišel z dvema konjenia v Laze pri Planini, hoteč konja vtiptopiti v Italijo. Fin. stražnikoma Viktorju Cernetu in Fr. Birsi se je zdelo Stangeljevo vedenje sumljivo in sta mu konja zadržala. Nato je glavna carinarna Stangelju konja »institucirala in mu vrhutega nalozila še občutno globo 13.200 din. Stangelj je radi tega začel razsajati in dolžiti g. Cernetu in Birso, da sta mu ukradla 8000 kron. Carinarna je zaplenjena konja postavila v neki hlev na Rakovo. Stangelj je to zavohal in »e v svoji predrznosti ponov« vlomil v dotični hlev in odpeljal konja v Postojno. Toda končo ga je le doletela roka pravice. Obsojen je na šest tednov zapore.

Poročil se je včeraj v Ljubljani gosp. Alojz Ivančič, solastnik kavarne »Jadrana« v Mariboru z gđc. Milko Plešarček iz Močanovca. — Bilo srečno!

Umril je v umobolnici na Studencu dne 14. t. m. rojak, posestnik in apenčar Ivan Taufer iz Zagorja. Pokrop se vrši v petek, dne 16. t. m. ob 4. uri pop. v Zagorju. N. v m. p.

Nasla se je večja vsota denarja na Vodnikovem trgu. Denar se dobi pri Franc Berlot, Nunska ulica 17.

Nezgodna na cesti. Na Gosposvetški cesti je trčil avtomobil lesnega trgovca Heinricharja ob neki kmečki voz. Na avtu je za 5000 kron škoda. Konj je bil poškodovan na nogah in prsih.

Maribor.

Prva obrina razstava izkazuje trajno zelo povoljen obisk občinstva. Samo v nedeljo je posetilo razstavo nad 2000 ljudi.

Mariborska gledališka kriza še vedno ni rešena. Kljub intervencijam v Beogradu se še ni posrečilo doseči končnoveljavno rešitev upraviteljskega vprašanja. Kakor se doznava, se namerava do konca tega leta ohraniti nekaj provizorij z državno podporo, dočim bi se razmere z novim letom definitivno uredile in bi bil tudi imenovan definitivni državni upravitelj gledališča.

Amaterski odsek »Slov. plan. društva« v Mariboru priredi v soboto 17. t. m. izlet na goro Urško pod Guštanjem.

Clani pevskega zbora narodnega gledališča imajo 17. t. m. ob 7. uri zvečer v gorenjih prostorih narodnega gledališča svoj sestanek.

Na novoustanovljeni srednji vinarski, sadjarski in poljedelski šoli v Mariboru se prične prvo šolsko leto 1921/22 po možnosti začetkom novembra t. l. Dan se objavi, čim bodo predpripave za otvoritev nove šole dovršene. »Srednje šole« je razločevati od stare vinarske, sadjarske in poljedelske šole v Mariboru, ki obstoja dalje in začne šolsko leto že 16. septembra t. l. Namen srednje šole je, da se nje učenci izobrazijo teoretično in praktično v kmetijski stroki tako, da morejo pozneje z uspehom voditi manjša in srednja privatna in državna posestva ter dobro obavljati državno službo kmetijske stroka. Nauk v srednji šoli traja tri leta, a četrto leto po svršetku šole je posvečeno izključno praktičnemu izpopolnjevanju in specializovanju. Šolsko leto traja do konca julija naslednjega leta. Vsi učenci so eksterisni (izven zavoda stanujoči in oskrbovani). Pogodi za sprejem so: a) starost najmanj 16 let; b) najmanj z dobrim uspehom dovršena popolna (štirirazredna) meščanska šola ali nižja realka ali nižja gimnazija; ako so dotičniki razen tega absolvirali kako drugo kmetijsko šolo ali kako kmetijsko prakso ali so predvsem kmetijski sinovi, imajo prednost; c) lole vedenje; d) državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; e) telesno in duševno zdravje, kar utanači tudi šolski zdravnik pred končnim sprejemom v šolo. Nekaterim sinovom ubožnejših posestnikov se dovoljujejo državne podpore. Prošnje za sprejem, kolekovane s 7 din. (28 K), je poslati do 5. oktobra t. l. ravnateljstvu drž. vinarske, sadjarske in poljedelske šole v Mariboru. Prošnji se morajo priložiti: 1. krstni list; 2. domovnica; 3. zadnje šolsko spričevalo; 4. zdravniško spričevalo; 5. spričevalo o uravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v šolo neposredno iz kake druge šole; 6. kratak popis dosedanjega življenja; 7. ubožno spričevalo, ako prošlec upravičeno reflektira na državno podporo, katere bi se pa morala vrniti v polnem znesku, ako se izkaže naknadno, da je dotičnik ni potreben v polni meri. Obvestilo o rešitvi prošnje za sprejem se dostavi po pošti vsakemu prosilcu. Učenci, ki ne bodo zadovoljivo napredovali ali so neprimerno vedenja, se odstranijo med šolskim letom. Drugi listi se naprošajo za ponatj tega razglašja.

V Mariborski koči na Pohorju je tamkajšnja podružnica SPD izpopolnila vso opremo, posebno pohištvo tako, da zadostuje sedaj velikemu prometu. Tu jih pri največjem navalu so dobili vsi turisti doslej prenočišča. Koča bo ostala celo zimo stajno oskrbovana, nakar se že sedaj vsi gojitelji zimskega sporta opozarjajo.

Vsi v Mariboru stanujoči vojaški obvezanci letnikov 1871—1900, ki se doslej še niso javili na mestnem magistratu, se morajo v izgub kazni javiti najkasneje do 25. t. m. ter svojo zakasnitev tudi opravčiti.

Nogomet. V nedeljo 18. t. m. popoldne se vrši prvenstvena tekma med nogometnima kluboma SSK in »Rapidom«.

Izgbubila je Katarina Šteflik, stanujoča v Klavniški ulici, na Glavnem trgu zlat obsek z diamanti in briljanti, vreden 6000 K.

Vsled padavice se je zgrudil na Aleksandrovi cesti mesarski pomočnik K. N., pri čemer je zadobil precejšnje poškodbe. Prepeljali so ga z rešilnim vozom na njegovo stanovanje.

Tatvine. V mariborski okolici se vršijo razne tatvine na poljih. Tatovi krajevo krompir, koruzo, sočivje i. dr.

Celje.

Izpred celjske porote. V torek popoldne je sedel na zatozni klopi l. 1894 v Celju rojen Alojz Meljavšek, po poklicu natak. Obtožen je, da je v noči 11. avgusta 1919 leta bil soudeležen pri veliki tatvini usnja na celjskem kolodvoru, katero sta iz zaprte vagona izvrsila že leta 1920 pred celjsko poroto na večletno ječo kaznovana Košič in Mirko Pečovnik. Tatvina je znašala čez 62 tisoč kron na vrednost in je bilo usnje last tvrdke M. Stössl v Celju. Dočim se je Košič in Pečovnika posrečilo ujeti, je Meljavšek pobegnil prvotno na Ogrsko od tam pa v Trst, kjer so ga prijeli pol. agenti na podlagi tiralice in so ga italijanske oblasti izročile nato naši državi. Meljavšek pravi, da se tatvine ni dejansko udeleževal, ampak je isti prisostvoval bolj iz radovednosti, kako to namena, da je imel kakšen dobiček. Porotnikom je bilo stavljeno eno vprašanje glede krivde tatvine in če je vrednost znašala pod ali nad 40 tisoč kron. Porotniki so potrdili krivdo tatvine, vendar je bilo 7 glasov proti petim, da tatvina ni prekašala zneska 40 tisoč kron, vsled česar je sodni dvor Meljavška obsodil na 10 mesecev težke ječe. — V sredo popoldne se je pred poroto zagovarjal umora in tatvine osumljeni Gabrijel Slopek, rojen leta 1900 v Globokem pri Pišecah. Obtožen je dveh manjših tatvin ter umora svoje stare matere Terezije Slopek, žene Jeneza Slopeka. Obtožnica pravi, da je zjutraj dne 19. marca 1919 v Devljavi v brežinskem okraju v hlevu Terezije Slopek udaril z ročico po glavi tako, da je vsled poškodb nastopila smrt. Razbil ji je lobanjo. To dejanje je baje storil vsled sovraštva in maščevanja do umorjene, ker ga je ista naznanila sodnji vsled nekaj tatvin klobas. Porotnikom so bila stavljena tri vprašanja in sicer dvojje radi tatvin in eno glede umora. Porotniki so eno vprašanje glede tatvine sanktali, drugo potrdili krivdo za

zanikali vprašanje umora s 7 proti 5 glasovi. Gabrijel Slopek je bil nato radi tatvine obsojen na 10 dni zapore, katerega pa je že osedel s preskovalnim zaporom in je odšel na prosti.

Prememba posesti. G. Dragotin Breznik je kupil hišo na Dolnem polju št. 1 od dedičev gospe Terezije Jezernik, bivše gostilničarke na Polulah.

Zaradi razžaljenja vladarja je bil pred okrožnim sodiščem v Celju obsojen 23 letni delavec Josip Kotnik iz Šmartnega pri Slovenjgradu na tri leta težke ječe, ker se je v neki gostilni izrazil, da ne bo služil takim smrkvavcem, kakor »sta kralj Peter in Aleksander«.

Novo mizarstvo s strojnimi obratomi je ustanovil na Bregu g. Ignac Toplak iz Trbovelj.

Smrtna kosa. V celjski bolnici je umrl v 52. letu starosti bivši kavarar »Prešeren« v Celju g. Josip Kovačič. — Dalje je v bolnici umrla 48 letna zasebnica Josipina Kuder, ki se je, kakor smo poročali, po nesreči opekla s spiritom v svojem stanovanju na »ravnem trgu«.

Zaročil se je v Celju dne 11. t. m. g. dr. Joško Muster, sekundarji mariborske javne bolnice, z gđc. Anico Salnič, hčerke znane celjske narodne rodbine.

Ptuj.

Prisego kralja Aleksandra boče položilo danes sodno uradništvu.

Mestna glasbena šola priredi danes zvečer v društvenem domu koncert, na katerem nastopi Zlatko Baloković. Cene sedežev 48, 40 in 32 K, stojšča 20 K in 12 K za dijake. Za Ptuj dovolj visoke cene.

Odkar je izvoljen Losinšcheg za župana, je zrasel nekaterim Nemcem zoper za par centimetrov greben. Treznejši »sprotno pravilo, zakaj se naprej veseliti, ko je vendar jasno, da on ne more biti potrjen. Utemeljujejo to s tem, da nlega kot ncmčurja, ki je še po preobratu zmerjal Slovence, ne bode vlada potrdila, ko v drugih mestih ne potrdi pristnih Slovencev. Mi se tudi pridružujemo temu mnenju treznih Nemcev, temveč, ker ga nobeden ne mara, še tisti ne, ki so ga volili.

Reden šolski pouk se je začel včeraj 15. t. m. na gimnaziji in vseh meščanskih šolah.

Mesarji se prav nič ne držijo od magistrata maksimalno določenih cen. Kljub temu, da je cena določena gvedini 15 do 17 kron za kg in teletini 12 do 14 K, ne prodaja nobeden, niti najslabše kvalitete, po tej ceni. Pač pa znajo zaokrožiti navzgor do 32 K za kg. Kljub opetovano vloženim pritožbam ne ukrene magistrat, z dr. Senčarjem kot gerentom na čelu, prav ničesar, da bi se te odredbe spoštovala. On hoče zadovoljiti oboje, odjemalcem s tem, da določi maksimalne cene in mesarje, da pusti, da prodajajo kakor hočejo. Sedaj verjamemo, kar trdijo demokrate, da ni nobeden drugi zmožen za župana kakor dr. Senčar, ker, kdo bi znal tako lepo vsem ugoditi?

Gnojne vile je zagnal v svojo čeno delavec v Očtvovski pivovarni Franc Vortič s tako silo, da so se ji iste zapile globoko v hrbet. Vsled smrtnonevarne rane je bila odana v bolnico. Vzrok domači prepriki, ki so nastali iz ljubosumnosti, ker je mož rad pogledal kako lepo kot je bila njegova »stara«.

Sport in turiztika.

Nogometne tekme za prvenstvo v jesenski sezoni. (Službena objava L. N. P.) V nedeljo, dne 18. t. m. se vrši na prostoru S. K. Ilirije prvorazredna prvenstvena tekma »Ilirija« : »Sparta«. Začetek ob 16.30, sodnik g. Vodišek. — Istega dne se odigrava na prostoru Sparta-Primorje ob Dunaški cesti sledeče drugorazredne prvenstvene tekme: ob 10. uri popoldne rez. Jadran : rez. Svoboda, Ljubljana; sodnik g. Hus; ob 14.30 Jadran : HASK, sodnik g. Kepec; ob 16.30 Hermes : Svoboda Moste, sodnik g. Jerala.

1. redni občni zbor S. K. Slavije. Vodmat »Ljubljana. S. K. Slavija« Vodmat »Ljubljana« naznanja, da se vrši njen 1. redni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m. ob pol 14. uri v salonu gostilne Pečar, Novi Vodmat. — Odbor.

Poziv usmiljenim srcem!

V svrhu izposlovanja podpor in zbiranja darov za pogorelce v Klečah pri Ljubljani se je konstituiral pomožni odbor, ki se tem potom obrača do vseh usmiljenih src z iskreno prošnjo, da na katerikoli način pomorejo težko prizadetim pogorelcem. Sleherni dar, tudi najmanjši, je silno dobrodošel in kdor hitro da, dvakrat da. — Vseh pogorelcev je 10 in med temi so štirje, ki so popolnoma brez vsake hrane, obleke in obutvi, povrh tega pa še brez strehe. Slednjim in ostalim pa je zgorela vsa živinska krma, gospodarsko orodje in stroji, velike množice poljskih sadežev itd. Posebna cenilna komisija je ocenila po požaru povzročeno škodo, ki znaša 3.117.874 K, zavarovalnina pa samo 434.190 K; potemtakem je nepokrite škode še 2.683.684 K. Ako torej ne pride hitro nujna pomoč, so prizadeti izpostavljeni gladi in vsem vremeniskim neugodam jesenskega časa. — Pomožni odbor zategadelj prosil in apelira na vsa dobrodelna srca, da po svojih močeh prispevajo za ponesrečene družine. Vsi darovi naj se pošiljajo na »Pomožni odbor za pogorelce v Klečah«, P. Ježica pri Ljubljani.

Koroško.

Iz cerkev pregnana slovensčina. Takol po nesrečnem plebscitu so se virge nemške tolpe, t. j. zapuinki nemških posvetilnih in cerkvenih oblasti na vse zavedne in delavne slovenske duhovnike. Pobili so jim šipe ter hodili tudi pred župnišča. Pred stanovanjem svivolasega in bolehnega dekana Cemerja so ti nemški olkanci uprizorili javno stanjšice. Preganjani in zasramovani slovenski duhovniki niso našli zaščite pri svojem škofu, temveč jim je celo ukazal, naj odidejo. Tako so zranemu roditeljskemu župniku Treiberju v St. Rupertu pošli nemški telefon »re«, a škof mu je ukazal, naj izgine iz svoje domovine vkljub temu, da so čl župnjani osebo »ani prosit k škofu, istotako so hrditi zaman prosit župnjani iz Grubniškega klostra. Rude iz Vovca se gnele silovansko. Dr. Štepec pravi, so izmakl na

oditi, na njihova mesta pa je poslal trde Nemce ali zakrknjene nemškutarje, ki nočejo ali ne znajo niti slovenskega svanellija prebrati o slovenskih pridigah pa še govornik ni. V Velikovec je prišel za dekana Nemoč Mišič, njegova adiutanta pa sta strupena odpadnika bivši franciščan Feinig in Križaj. Zadnji se je pripeljal na svojo župnijo popolnoma pijan. V Grehlnju je prišel za župnika neki Leitner, poljski Nemoč, na Rudo pa Nemoč Laure. Vsem tem je poglavina stvar nemskonacionalna politika in preganjanje slovenske iz cerkve.

Solskim vodstvom.

Začetek šolskega leta je pred durni. Čez dva, tri dni se prične po solah reden pouk. Po knjigožrnih se gnete šolska mladina, zahtevajo knjige in teli — ni, Nekatere so še v tisku, druge so že razprodane, glede nekaterih razredov ni sol, kakor n. pr. »Mladike«, pa knjigožrnji vkljub opovrnim zahtevam še do danes niso dobili seznama knjig, ki se bodo v novem šolskem letu rabile. To je malomarnost in zaniknost šolskih oblasti, katere mi stariši ne moremo prezreti.

Lani so se koncem prvega polletja šolska vodstva po časopisju pritoževala o slabem uspehu. Krivda je je valila na otroke in stariše. Prvi, da se doma premalo uče, drugi, da ne skrbje za to, da bi se otroci doma več pečali s knjigami. Vprašamo, kako se naj otrok uči brez zadostnih učnih pripomočkov, t. j. knjig? Pisati za učiteljevim pripovedovanjem ne more, zlasti ne v spodnjih razredih, pri marsikaterem učitelju tega tudi ne sme, zapomniti si vsega tudi ne more, knjig pa, iz katerih bi se mogel doma učiti, nima, ker še niso — tiskane, ali so pa že razprodane. Ali je valja kriv otrok, ali stariši? — Pri tem ne trpijo samo otrok in stariši, z njima vred trpi tudi učitelj, ker ne dosega povoljnega uspeha.

Če se že morajo vsako leto uvajati nove učne knjige, kar bi se ob sedanjih dragih papirja, tiska in vezave pač lahko opustilo, ali pa vsaj omejilo — tedaj naj šolske oblasti vsaj skrbje, da so nove knjige pravčasno izdane in dotiskane, in da si jih knjigožrnji nabavijo, kolikor jih je treba. Sicer je nemogoče, da bi mogel otrok brez knjige pouku slediti in dober napredovati. Stariši.

Proda se:

NOVI FAVORIT-ALBUM
(K 24, s pošto predplačno K 26, povzette K 34) ter vsi kroji pri M. Rantih, Ljubljana.

ŠIPE

(300) ca. 42 krat 54 cm,

Michél Zevaco:

"NOSTRADAMUS."

»Krivo je bilo. Mirta, da si mi začela dajati na upanje! . . . Orgije! Kruta je tvoja beseda! Sicer pa, koliko ti že dolgujem? Nu? Eh, gorje mi!« je dodal Royal de Beaufrevers, škripaje z zobmi. »Sam siromak brez strehe in nade, moram še poslušati, kako me tirjaš za beraško večerjo, ki si jo dala meni in mojim tovarišem! Vedeti hočem, koliko ti dolgujem, krčmarica! In svoj denar dobiš, magari če bi moral oropati samega francoskega kralja! . . .«

Pogledala mu je v lice in rahlo prebledela.

»Vaš dolg,« je dejala, »še ni dosegel višine kredita, ki sem vam ga določila. Nič se ne stesnjajte, gospod. Naj bo orgija ali kaj drugega, pri meni jemljete brez skrbi na račun.«

Royal se je nervozno zagrohotal. »Ohol Kredit, praviš, si mi določila?«

»Kakor vsem svojim gostom. Navadnemu klatežu upam do dveh pariških liver, bogatemu plemiču do deset srebrnih tolarjev.«

»Da bi te! In koliko bi upala francoskemu kralju, ako bi se oglasil k tebi v goste?«

»Sto tolarjev,« je rekla Mirta.

»Vraga! Rad bi bil kralj! Povej mi zdaj moj kredit, da te ne okradem.«

»Tisoč zlatih cekinov,« je dejala Mirta s tehtnim, resnobnim glasom, gledaje mu naravnost v oči.

Zdaj je prebledel in vztrepetal tudi on. Srd nezavednega sramu je zavrel v najgloblji globini njegovega bitja. Ponižanje ga je stisnilo za grlo. S krvavim pogledom je pomeril Mirto. Videl je, da trepeče. In srdu je uplehnul . . .

»Mirta,« je dejal z nežnim glasom, »tisoč zlatnikov je morda desetkrat toliko, kolikor je vredna vsa tvoja krčma. Dobro deklet, si Mirta; teh tvojih besed ne pozabim nikdar.«

Ona je morda čakala, da poreče kaj drugega. Naglo se je obrnila h konic, ki je pela na ognjišču, in vrgla vanjo peščico dišav. Zamrmrala je le:

»Kako naj pozabim, da so naju dojile iste materinske grudi? Ali niste takorekoč moj brat?«

»Resnica,« je dejal Royal zamišljeno. »Kakor rodna sestra si mi.«

Z globoko ganjenostjo ji je gledal v obraz.

»Mirta,« je povzel, »dvojega sem te hotel prositi. Prvo je to, da dobim v tvoji hiši prenočišče.«

Plamen radosti je bliskoma ozaril njeno lice.

»Rad bi ostal nekaj časa v Parizu,« je nadaljeval Royal. »Kako dolgo, ne vem. Tako dolgo pač, dokler ne najdem tistega, kar me čaka v tem labirintu ulic; kaj bo, še niti ne slutim. Mirta! Morda je sreča; nemara je smrt.«

»Pri meni ste kakor doma,« je dejala z rahlo drhtečim glasom.

»Dobro. Zadovoljen bom z vsako podstrešno luknjo.«

»In kašna je vaša druga želja?« je zdajci vprašala Mirta.

»Takšnale: nočoj o polnoči sem trčil v Kravoderski ulici ob dvanajst mož, ki so odstranili hitreje, nego je bilo meni prav. Vedeti hočem, kdo so, kaj hočejo in kam so namenjeni. Mirta, teh dvanajst mož popiva v sobi na levi.«

»Magari. Mirta, odkleni mi kabinet, iz katerega se vidi v njihovo sobo.«

Mirta se ni obotavljala. Stopila je k skritim vratcem in jih odprla. Vsakemu drugemu bi bila odgovorila, da noče izdati skrivnosti svojih gomoljčevost že v interesu njene obrti najvišji zakon.

Ko je hotel Royal stopiti v kabinet, se je doteknila njegove roke:

»Tudi jaz sem vam imela nekaj za povedati: že teden dni pride vsak večer ob isti uri majhen stavec z žarečimi očmi in z glavo kakor kak kozel ali hudčič ter vprašuje, ali ste že

dospeli. Nato odide in naroči vedno še posebej, da ne pozabite sestanka, ki vam ga je napovedal njegov gospodar.«

Beaufrevers je silno vztrepetal. »In kako je ime temu gospodarju?« je vprašal.

»Ves Pariz govori že nekaj dni samo o njem. Mogočen človek je, in pravi, da se igra celo s Smrtjo. Trdijo, da je vsegaveden ter dela zlato po svoji volji, in da vstajajo mrtvi iz grobov ter ga posejajo vsako noč. Nekateri menijo, da je poslanec božji, a drugi, da je iz pekla. Varujte se! Oh, varujte se tega človeka! Pazite, da ne zagazite v večni plamen, ko pridete v Froidmantelsko ulico, kjer vas pričakuje! . . .«

»Ime! Kako mu je ime?« je viknil Royal.

»Nostradamus!« je odgovorila Mirta.

»Evo me!« se je zaslislal glas.

Z grozo sta se okrenila. Mirta je obstala kakor kip. Royal pa je stopil prišlecu naproti in zarohnel:

»Mož iz Meluna! Moj znanec iz krčme pri 'Treh žerjavih!'«

Kako je mogel biti tu? Morda je stopil v krčmo istočasno s trinajstim gostom v posebni izbi, ki ga je Mirta pravkar omenila. Bil je tu; odkod se je vzel — kdo bi ugibal?

Krasan je bil njegov visoki stas, odet z gubami odprtega plašča, zlata ve-

rižica, ki jo je nosil okrog vratu, bogati baršunasti jopič, dragocena peresa na baretu, njegov meč z umetnim ročnikom, ki je bil posejan z briljanti — z eno besedo, vsa njegova skladna, razkošna oprava. Le obraz moža je bil kakor vošek, in sredi te mrtvaške blelosti se je svetilo dvoje črnih oči nalik dvema zvezdama na skrivnostnem nebu.

»Hoteli ste tu noter,« je hladno velel Nostradamus. »Pojdiva skupaj.«

»Beaufrevers!« je zaprosila Mirta z glasom nepopisne groze. »Beaufrevers, ne hodite!«

Nostradamus je stopil k nji. Vsa v strahu se je odmeknila. Toda on jo je prijel za roko in jo držal nekaj časa v svoji desnici. Mirta je izprva otepala in omahovala, nato pa se je zdajci umirila . . . Njene črte so se upokojile, na ustnicah ji je zaigral smehljaj. Naklonila se je in zajecljala:

»Kakor je drago vašemu visokorodju!«

Nostradamus se je nehal ukvarjati z Mirto; stopil je k Royalu.

»Kdo ste?« je zahropel mladi mož z neukrotljivim strahom.

»Ali vam nisem povedal?« je rekel mag. »Tisti sem, ki ve ime vaše matere.«

(Dalje prihodnjič.)

Teodor Korn

Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih inštalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvedbi. Proračuni brezplačno in poštine prosto. Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor konse za firnež, olje, bencin, doze za barve, kandite in konzerve.

Čretnik Jože

graditelj mlinov in žag, St. Jurij ob južni železnici

se priporoča vsem cenjenim interesentom za zgradbo mlinov in žag. Priporoča osobito lesene jermenice lastnega izdelka.

Vnovčevalnica Gospodarske Zveze v Ljubljani ima do nadaljnjega na razpolago dnevno do tisoč kg ledu v kosih po deset kg.

Najfinejši konjak medicinal

(pristen vinski destilat), prvovrstno slivovko in pristen domač brinjevec prodaja samo na debelo. Parna veležanjarna

Robert Diehl, Celje (Slovenija).

Potrtilm srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, da je naš srčnoljubljeni oče, sin, brat, stric in svak, gospod

IVAN TAUFER

posestnik in trgovec z apnom podstarosta celjske sokolske župe, starosta zagorskega sokolskega okrožja itd.

dne 14. t. m. po kratki mučni bolezni mirno preminul. Truplo blagopokojnika se prepelje iz Ljubljane v Zagorje, kjer se bo vršil pogreb v petek dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne iz kolodvora na farno pokopališče v Zagorju.

V ZAGORJU, dne 15. septembra 1921.

žalujejo ostali.

Mestni pogrebni narod v Ljubljani.

Stanovanje s 4 sobami je takoj na razpolago

resnemu reflektantu, ki bi kupil dvonadstropno hišo v Ljubljani za ceno K 700.000.—. Ponudbe naj se blagovoljivo poslati na ALOMA COMPANY, d. z. o. z Ljubljana.

IZJAVA.

Obžalujem članek »Neverjetna predrznost« priobčen v številki 207 v »Jugoslaviji«, zlasti popolnoma izmišljene besede »Windische Hundens«, katerih gospa Storoza ni nikdar rabila. Prosim jo tem potom oprostena in se ji zahvaljujem, da je od tožbe odstopila.

Sv. Katarina, dne 13. septembra 1920. ADOLF PONAR, nadučitelj, Sv. Katarina p. Tbovija.

IZJAVA.

Nisem nikakšen plačnik za dolgove itd., ki bi jih eventualno napravila moja hči Franciška Ruper na moje ime.

Zelena jama 15. IX. 1921.

Marija in Ivan Ruper

Zelena jama 129, p. Moste.

Imam na drobno v zalogi večjo množino

prešitih odelj,

(kovtre) od 450—800 K.

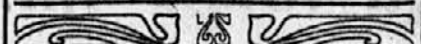
KARL PRELOG,

Ljubljana, Stari trg št. 12.

Tečajji živih jezikov.

(srbohrvaščina, francoščina, italijanščina, angleščina, nemščina) ki so se vršili že dve šolski leti v šoli na Ledini, se bodo nadaljevali letos v Realki. Vpisovanje se vrši od 15. sept. do 23. sept. vsak dan od 1/2 6 — 1/2 7 zv. v I. a raz. Realko, vhod skozi dvorišče. Zasebne ure in pouk v skupinah!

Vodja tečajev: JOSIP JERAS, diplomirani iz francoščine na univerzi v Bordeaux-u.

MOJI LJUBČKI

živalske slike za naše malčke, vezane na trdem kartonu.

Cena 8 dinarjev.

V Zvezni knjigarni Ljubljana, Marijin trg št. 8.

IVAN SAX, Ljubljana, Stari trg 8

Trgovina s manufakturnim blagom in oblekami domačega izdelka priporoča

po znižanih cenah.

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine, kroje, tolovadne obleke, čevlje, ovratnike gumba za člane in članice.

Ceniki na razpolago!

PETER CAPUDER

Zdravo! Dobavitelj J. S. S.

Šolski zvezki,

lastna zaloga L 1, L 2, L 3, L 4, L 5, (L 6, za cirilico) 8 listov, 100 kom. K 110.—. Nadalje od 12, 16, 20, 24, 32, 40, 60, 80, listov male in velike.

Vse šolske potrebščine.

Cigaretni papir,

Olleschau, Abadie, itd.

Stročnice št. 2 in 3.

Svilen in krep papir. Venci in šopki za neveste. Perje za rože. Pratique Družinske in Blaznikove. Razpošilja po nizkih cenah.

Uran - Papirnica

Ljubljana, Mestni trg 11.

Gumijeve cevi

za vodo; plin, zrak, vino, žganje, spiralne za paro in visok pritisk dalje: kavčukove plošče, vsako vrsto asbesta, klingerita, kopnje za vlaganje i. t. d. ima trajno veliko zalogo

„PROMET“ tehn. ind. podjetje Ljubljana.

STREŠNO LEPENKO,

lak za konzerviranje z lepenko kritih streh, asfalt, katran, lesni cement, ksilolaj (najcenejši karbolnoj), watproof za izsuševanje vlažnega zidovja in izoliranje proti vlagi, zidno in strojno opako, apno, cement in druge stavbinske potrebščine dobavlja Ljubljanska komercijalna družba Ljubljana, Bleiweisova c. 18.

„Philligrafit“

siva barva proti rji

beli in črni emajl-lak, minij, i. dr. barve, kristalni boraks, naftalin in drugo. Kemikalije v zalogi po jako nizkih cenah

„Promet“

tehn. industr. podjetje, Ljubljana.

Vedno velika izbira vseh vrst bombaža, sukanca, kvačkanca, nogavic, za dame in gospode, ter galanterije na debelo.

Karol Prelog, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 11.

Raznovrstno Böhlerovo jeklo

na drobno in debelo l in pol vagona zaloge, železne cevi za vodovode, paro kanalizacijo, (škotske) irske peč, betonsko železo dobavlja po tovarniških dnevnih cenah

„PROMET“, tehn. ind. podjetje LJUBLJANA.

JANCIGAJ & GAGEL

LJUBLJANA, KOLODVORSKA UL. 8.

POZOR! Prodajamo od danes naprej dokler zaloga traja po konkurenčni ceni: POZOR!

moške čevlje, prima teleče usnje po K 400—

moške čevlje, prima bok usnje po K 450—.

Lastni razstavnij paviljon na Ljubljanskem velikem semnju od 3.-12. septembra 1921.

Združene papirnice

Vevče, Goričane in Medvode delniška družba v Ljubljani

Telefon št. 1—67 (Ljubljana) Brzjavni: Papirnica Vevče

Tačasna centrala:

Papirnica v Vevčah, Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja juž. žel.: Zalog.

Papirnice v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine

v Goričanah in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvodnje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pismeni, pisarniški, tiskovni

in konceptni papir. Strojepisni, bankpost, karton in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. — Rotacijski tiskovni papir. — Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Novo došlo!

Posteljno perje

Fino perje (Caunen)

Preproge

Posteljni predložki

Gradi za madrace

Platno za slamnjake

Nanking

Inet

Brisalke

Kuhinjske brisače

Umivalne rute

Voščene rute

Posteljni vložki

po najnižji ceni pri

K. WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ulica št. 10.

Največja izbira najnovjših, najtinejših in najcenejših oblek za gospode, dame in otroke

O. BERNATOVIĆ

Mestni trg 5—6.

V zalogi tudi moški klobuki in kožuhovina.

Delavnica črev

Taško Djordjevič

SKOPLJE, Ledi pedžet 105

priporoča vsem prekajevalcem, in prekupcem nakup prvovrstnih črev za izdelavo klobas, kranjskih klobasic, salam i. t. d. Prodaja na debelo in drobno. Razpošilja se po celi državi po poštne povzetju. **Zahtevajte cenik.**

Zaloga pohištva

Karol Preis-a, v Mariboru, se je preselila v Gosposko ulico št. 20. Pirhanova hiša

velika zaloga lesenega, železnega in tapetniškega pohištva.

Ceniki na razpolago!

Na debelo! Ekspert! Na drobno!

Altonz Breznik

bivši učitelj Glash. Matice zapris. izvedenec dež. sod.

Ljubljana, Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

20 prima klavirjev

in pianinov Förster, Bösendorfer, Heitzman etc. razstavljenih za čas sejma.

Prva ljubljanska preoblikovalnica

klobukov za dame in gospode, nadalje velika izbira kinčanih in praznih danskih klobukov.

Klobučarna in modisterija Barborič — Završan

Ljubljana, Mestni trg 6 — 7.

Dular & Fabiani

Veletrgovina manufakture, samo na debelo Ljubljana, Dunajska cesta 33 v Balkanu.

Priporoča p. n. trgovcem svojo veliko zalogo in bogato izbiro manufakturnega blaga po najnižjih konkurenčnih cenah. Solidna in točna postrežba zajamčena.

Vaclav Schramm, Celje,

izdelovatelj godbenih instrumentov.

Velika zaloga violin, kitar, mandolin, citer, tamburic, harmonik itd. Najfinejše strune za gosli, citre itd. Lokke za gosli in vse druge godbene potrebščine.

Umetniške gosli in čela.

Popravila se izvršujejo točno in strokovnjsko. Najcenejši v tej stroki.

Večja množina odpadkov

od belega papirja

se prodaja.

Porablivo zelo za mesarje, delikatose itd.

Natančneje v upravi lista.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta št. 15.

Sivalni stroji in stroji za pletenje

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v LINCULU. Ustanovljena l. 1867.

Vezenje poučujejo brezplačno. Popravila se sprejemajo. Lastna delavnica.

Pisalni stroji „Adler“.

Kolesa iz prvih tovarov.

Dürkop, Styria, Waffrad.

Ob počitnicah

se naši šolarčki najlepše zabavajo z zabavno in poučno knjižico s slikami

MOJ ZVERINJAK

izvod 20 K

v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg št. 8.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Jugoslov. kreditnem zavodu v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Marijin trg št. 8. ob Ljubljani.

Podružnica v Murški Soboti in Dolenji Lendavi.

Hranilne vloge na knjižice obrestuje po

4 1/2 %

čistih, brez odbitka rentnega in invalidskega davka, večje stalne vloge z odpovednim rokom in vloge v tekočem računu pa po dogovoru. Daje posojila vsake vrste svojim članom, eskompt menic, inkaso faktur in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo. Ustanovljen v septembru 1919. Neposredno pod državnim nadzorstvom.

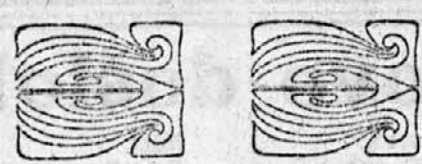
Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana.

Telefon št. 54.

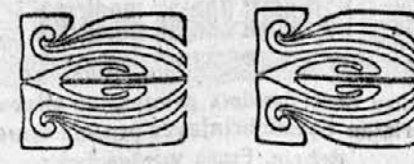
Cekovni račun št. 11.323.

Bloke, noteze in zvezke znamke „BLOK“.

Priznано najboljši, lastni izdelki

iz belega finega papirja in modernih ovitkov dobavlja vsako množino

Zvezna tiskarna, Ljubljana

Wolfova ulica št. 1.

Najnižje cene!

Zahtevajte cenik!

Točna postrežba!

Ljubljanski veliki semenj, paviljon E, št. 15.

